Ч. 132 (14.963). Львів, неділя 19. червня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кожний українець мусить уміти російську мову,

щоб могти читати твори Леніна і Сталіна в оригіналі".

Перший секретар КП(б)У Хрущов виголосив на 14. партійному конгресі промову, в якій заявив, що населення УССР мусить вповні опанувати російську мову, бо це „мова революційної культури СССР". Українці мусять читати твори Леніна і Сталіна в російському оригіналі, не у перекладі.

У всіх школах УССР введуть цього року обовязкове навчання російської мови. (АТЕ.)

Французький уряд замкнув сесію парляменту

у відповідь на комуністичні провокації

Комуністи намагались перевести в парляменті велику диверсію, у четвер в еспанській справі, в пятницю — в урядничій. Щоби тому запобігти, уряд замкнув цьогорічну парляментарну сесію. Б. премієр Флянден відкликав свою інтерпеляцію на тему закордонної політики.

З огляду на те, що вже почалися парляментарні ферії, істнування уряду Даладіє запевнене до осени.

НОВІ ДЕКРЕТИ.

Перед замкненням парляментарної сесії уряд затвердив на ранішньому засіданні серію нових декретів. Вони м. ін. вводять деякі зміни до закону про 40-годинний тиждень праці, змінюють митні тарифи та вводять нову регламентацію для чужинців, що ведуть торговлю у Франції.

ДОРОГА ГОСТИНА.

Як подає „Журнал Офісієль", на приняття британської королівської пари ухвалено спеціальні кредити у висоті 24,000,000 франків.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Коло 400 банкових урядовців уладило в пятницю пополудні демонстрацію на площі Опери. Поліція розігнала їх.

Французькі промисловці та купці навязують взаємини

з національною Еспанією.

З ініціятиви групи французьких промисловців і купців повстала в Парижі франко-еспанська торговельна палата, що має на меті наладнати нормальні торговельні взаємини з національною Еспанією. Її головою став б. директор міністеріяльного департаменту Бонфуа Крапон, почетним головою — б. премієр Флянден.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ДІСТАЛИСЬ НА ВОРОЖЕ ЗАПІЛЛЯ В АНДАЛЮЗІЇ.

Національний комунікат повідомляє: На відтинку Пеннароя в Андалюзії нац. війська пішли на 25 км. вперед, глибоко вдираючись у вороже запілля. Ввесь простір пеннаройських копалень найшовся тепер поза засягом червоної артилерії. Нац. війська обсадили залізницю Альморчон—Вельмез.

Нац. війська захопили багату добичу, м. ін. артилерійську батерію і 38 скорострілів.

ДАЛЬША НАЦІОНАЛЬНА ОФЕНЗИВА ЗДОВЖ СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКОГО БЕРЕГА.

Національні війська вели офензиву від світанку до пізної ночі, зокрема скоро на відтинку Вілля Малеза над морем. Вони здобули понад 5 км. терену на фронті широкому на 50 км. У кількох місцях вони перейшли ріку Ріо Міхарес.

НЕВДАТНІ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Як подає національне командування, червоні перевели кілька протинаступів на відтинку Кастільйо Вілля Малеза та Вілля Реаль, але без успіху; вони втратили понад 1000 полонених і 24 скоростріли.

ЗАГАДКОВА ВИПРАВА ЧЕРВОНОГО ПІДВОДНОГО СУДНА.

Підводне судно червоної Еспанії „Ц 2" виплило з пристані Сен Назер у невідомому напрямі. Товаришить йому сторожевий корабель „Фляман".

Бельгія не пускає на свою територію польських громадян.

Бельгійський уряд замкнув кордони держави для транзиту польських громадян. Тим способом він хоче унеможливити польським громадянам, виселеним з Франції, залишатись нелегально в Бельгії.

Від тепер можна буде їхати до Франції лише через німецько-французький кордон, себто дальшою дорогою.

Заборона відноситься навіть до тих, що вже дістали бельгійські транзитні візи.

Буде як бувало.

Урядові проекти з ділянки територіяльної самоуправи.

Львів, 18. червня 1938 р.

У перших девяти роках після травневого перевороту законодавчі праці сойму й сенату обмежувалися виключно до звичайної буджетової сесії і в тих роках парляментарні ферії тревали постійно коло сім місяців — від березня по листопад. А у часі звичайної сесії законодавчі палати не вадто перепрацьовувались, полагоджуючи тільки ті „кусники", які дав до полагоди уряд, або яких не можна було полагодити декретами.

Зміна настала щойно тоді, коли ввійшла в життя квітнева конституція, що президентові держави надала широкі права, зменшуючи рівночасно дуже значно права сойму і сенату. Докінчила решти нова виборча ординація, що усунула опозицію з парляментарної арени. Це й улекшило становище уряду, що без більших перепон міг правити державою за формальною піддержкою парляменту без інших спеціяльних повновластей.

Надзвичайні сесії сойму й сенату у літніх місяцях стали правильним явищем. До такого явища належить і теперішня сесія сойму, що розпочала свої наради 10. м. м. Того самого дня вніс уряд у соймі 31 законопроєктів, з цього 11 ратифікаційних, 5 з ділянки територіяльної самоуправи, один проєкт, що торкається карної процедури з допущенням лавників до виміру карного судівництва, один про виконування лікарської практики — решта з ділянки фінансово - господарської. Не включено тут тільки пятьох новелізацій тих проєктів для віддовження хліборобства, зголошених поодинокими послами у минулій буджетовій сесії, хоч для цієї справи вибрали тоді надзвичайну соймову комісію і хоч зібрали коло 140 підписів послів з домаганням скликати надзвичайну сесію для вирішення згаданих проєктів.

Признане соймові „пензум" доволі велике. Поминувши ратифікаційні проєкти, що у соймі не викликують більшого зацікавлення і дискусії та яких сойм не може і так змінити, а лише приняти або відкинути, справами, що без сумніву викличуть ширшу дискусію, будуть самоуправні справи, проєкт про участь лавників у вимірі карного судівництва, врешті проєкти про апровізацію і торговлю господарськими тваринами і домашньою птицею та про гуд-

теву продаж мяса, бо при цій нагоді віджие справа ритуального зарізу. Тут буде й нагода для декого з польських послів переїхатися здорово по жидах і підсилити ще зайвий раз у польського громадянства протижидівську течію.

Суто політичний характер мають тільки проекти, що дотичать територіяльної самоуправи. Є їх пять: 1) проект закону про самоуправу міста Варшави, 2) проект закону про вибір радних у містах: Краків, Львів, Лодзь, Познань, Варшава і Вильно, 3) проект закону про вибір міських радних, 4) проект закону про вибір радних громадських, волосних і повітових і 5) проект закону про поправу фінансів союзів територіяльної самоуправи. Два перші проекти зголошено ще у минулій буджетовій сесії і для них вибрано окрему надзвичайну соймову комісію для справ міської самоуправи, котрій приділили тепер проект закону про вибір міських радних. Інші проекти відослано до адміністраційно - самоуправної комісії.

Виборча ординація для шести найбільших міст була вже предметом нарад ще в березні ц. р. у згаданій надзвичайній комісії для справ міської самоуправи. Урядовий проект передбачував три категорії радних: 1) зі загального вибору — їх мало бути коло 60 відсотків усіх радних, 2) з вибору становими і професійними союзами і 3) з членів кооптованих, що їх кооптують вибрані радні. Ця засада потрійного добору радних на комісії перепала, бо там вирішили, що всі радні мають виходити зі загального вибору, як було і досі. Голосування має бути загальне, рівне, безпосереднє і тайне.

Таку саму засаду загальности, рівности, безпосередньости і тайности вводить теж і проект виборчої ординації у всіх інших містах Польщі з тою основною ріжницею з дотеперішним виборчим правом, що касує комуляцію голосів на одного кандидата. На будуче кожній кандидат може дістати тільки один голос.

Зрештою проекти виборчої ординації міст, громад, волостей і повітових рад спираються на дотеперішньому виборчому праві. Ріжниця є тільки формальна, бо дотеперішні виборчі ординації до згаданих установ територіяльної самоуправи вийшли у формі виборчих регуляминів в окремих розпорядках міністра внутрішних справ, нові виборчі ординації будуть уняті у форму окремих трьох законів. Це й виключає на будуче зміну шляхом міністерського розпорядку.

Як сказано, ніяких суттєвих змін не передбачується. Залишається надалі цілковита супрематія державної адміністрації над територіяльною самоуправою і повна залежність останньої від чинників державної адміністрації. Отже по правді і на будуче територіяльна самоуправа у Польщі буде „світлом, що не світить" — і не викличе у громадянства належного зацікавлення.

Залишили теж в цілости дотеперішню драбинку у творенні установ волосної і повітової самоуправи. Іншими словами, загал виборців не буде мати і на дальше ніякого безпосереднього впливу на вибір ні волосних, ні повітових рад, хоч ті установи мають куди ширшу компетенцію від громадської ради, якої роля чині дуже обмежена.

Залишення істнуючої будови установ територіяльної самоуправи не причиниться до того, щоб стала вона справді конструктивним чинником у льокальній адміністрації. Тим більше не буде вона двигуном нового життя на території з такою національною структурою як у нас. Дотеперішні приклади з наших земель аж надто повчальні. Установи територіяльної самоуправи стали тут дуже часто сліпим знаряддям в руках державної адміністрації, ба навіть її найнижчих виконавчих органів та ріжних польських гурра - патріотичних організацій, не оглядаючись зовсім на потреби більшости місцевого українського населення. Воно і його культурні, виховні і господарські потреби є здебільша чужі, байдужі, а то й ненависні для ріжних самоуправних керманичів.

Нема ніяких даних на те, щоб зголошені урядові проекти, виборчої ординації до самоуправних установ підпали основним змінам у соймовій комісії чи на пленумі сойму, або ще пізніше в сенаті. Зокрема слід про це сказати про найважнішу для нас виборчу ординацію до громадських, волосних і повітових рад. Референтом цієї ординації є пос. Кшечунович, який зреферує її на засіданні соймової адміністраційно - самоуправної комісії в пятницю 17. цього місяця.

Польські опозиційні партії, що не є репрезентовані у соймі, займають вижидаюче становище супроти зголошених проектів виборчої ординації до установ територіяльної самоуправи. Заявила це на днях публично президія Польського Стронніцтва Людового, партії, що поруч нас найбільше заінтересована у виборчій ординації до громадських, волосних і повітових рад. Вдоволять їх мабуть деякі технічно-виборчі удогіднення, а ще більше при невтрально-прихильній поставі урядових виборчих чинників надія на щасливий перехід людовцевих кандидатів по виборчій драбинці до вищих установ територіяльної самоуправи. Для нас того всього не буде, але буде, як бувало!

Д-р Степан Баран.

Економіка, праця та політична демагогія

24-та сесія Інтернаціональної Конференції Праці у Женеві.

(Від нашого кореспондента).

Женева, 14. червня 1938.

Ця сесія, що розпочалася 2. червня в палаті Ліги Націй, треває далі під проводом п. Вальдемара Фалькао, міністра праці Бразилії, вибраного одноголосно на пропозицію Рюіца Гуінацу, делегата уряду Аргентини. Довгий час тревання сесії зрозумілий з огляду на те, що в ній бере участь 49 держав, заступлених 89 делегатами від урядів, 34 — від підприємців і 33 — від робітників, при допомозі 254 технічних дорадників. Про великий обсяг праці свідчить і поважна скількість комісій. А саме створено комісії — регуляміну, резолюцій, застосування конвенцій, технічної освіти, умов праці тубільчих робітників, мандрівних робітників, узагальнення часу праці, часу праці в транспорті, статистики годин праці і заплати.

Найбільшою подією сесії був властиво вибір нового директора Інтернаціонального Бюра Праці. Першим на цій посаді був Альберт Тома, якого памятник стоїть проти І. Б. П., другим — англієць Гарольд Батлер, третім вибрано тепер американця Джона Вінана, що тішиться не лише особистою симпатією президента Рузвельта, а й американської нації. Цей вибір тішить тим більше учасників конференції, що його вважають доказом зацікавлення Америки

справами Ліги Націй та Европи взагалі. Преса висловлює навіть надії, що Америка піде нарешті шляхом Вудрова Вільсона і приступить може навіть до Ліги Націй. З огляду на те, що І. Б. П. мусить мати за свого керманича — представника якоїсь великої держави, ірляндець п. Фелян зрікся своєї кандидатури на посаду директора і вдоволився посадою його заступника. Мету І. Б. П. з її новим керманичем на чолі означує „Журналь де Женев" пишучи:

„Воно має шляхотну мету приготувати порозуміння між підприємцями та робітниками, у[...]сувати конфлікти та полагоджувати їх, заощадити світові лихо соціяльних і громадянських війн, шукати у безсторонній правді та людськім братерстві формули спасения та миру."

Щоб доконати цих великих завдань, є тут тимчасом лише одна безсумнівна передумова. Совітського представництва на цій сесії нема. Висловлюють тут здогад, що причиною цього є неприняття совітських професійних спілок до їх світового союзу на останнім Конгресі в Ослю. Але й без москалів демагогії на женевській конференції не бракує. Делегат Нової Зеляндії, якої представник підчас останньої сесії Ради Л. Н. цілий час вірно підтримував Літвінова, запитав наївно, чи не можна булоб видавати на справи миру, якими займається І. Б. П., частину тих грошей, які видається на війну. Питання це треба булоб справді спрямувати передусім під адресою Москви. Робітничий делеґат Мексику вважає сучасний господарський хаос наслідком війни і закликає підтримати еспанських робітників проти „чужинецьких напасників", розуміючи під ними мабуть не москалів. Представник китайського уряду, п. Лі, говорить також про війну в Еспанії і в Китаю та про недоцільність миру, і заявляє, що Китай буде боротися до кінця проти нападу, якого жертвою він є. П. Шу, представник китайського робітництва, скаржиться, що „відома" держава напала на Китай і позбавила праці 12 міліонів робітників, разом з тим він протестує проти повітряних бомбардувань і просить директора І. Б. П. повідомити Л. Н. про тяжке становище китайського робітництва. У відповідь на це представник японського уряду п. Кітаока висловлює жаль, що на трибуні порушують виразно політичні справи, коли Японія продовжує своє співробітництво з І. Б. П. лише з огляду на неполітичний характер цієї інституції.

Але показується, що економіку та її від[...] ринок праці від політики тепер відокремити не легко: це мусять признати і великі держави. Представник Франції мусів просити відкласти обговорення становища в Сирії та Лібані з огляду на політичну реорганізацію цих країв. Відложили й обговорення ситуації у французькім Камеруні. Цікава також заява представника египетського уряду Алі Ель Шамсі Паші, який ствердив, що „політична непевність, [...] і автаркія спиняють усі спроби загального [...]ення і [...] відбудови. Щоб визволитися з кризи, в якій світ перебуває, треба мати нормальні політичні та господарські відносини між народами [...] здорові методи національного господарства." Представник ірляндського робітництва [...] бель, звертає увагу на парадоксальне [...] нашого часу, що економічну систему підтримують зброєння, які мають викликати її [...]. Представник робітництва Сполучених Держав Америки п. Уат остерігає перед надіями на ліпші часи, коли людська активність спрямована на підготову війни. А разом з тим він підкреслює, що час уже І. Б. П. подумати про те, як вирішити безробіття, яке повстане через припинення зброєнь, як також і про справу населення в часі війни.

Найбільш актуальне і конкретне питання цієї сесії є скорочення часу праці та [...] нення його в поодиноких державах. З [...] кою промовою в справі сорокагодинного тижня праці виступив французький міністр праці та

мадів. Він доказував не лише можливість того часу праці, а й добрі наслідки для оздоровлення цілого господарства. Французька практика останнього часу доказала, що реформа цього роду можлива лише в деяких галузях промислу. Справа упорядкування часу праці інтернаціональними приписами стрічає величезні перешкоди, які випливають з того, що про умови праці робітництва в СССР взагалі не можна говорити поважно на якійсь інтернаціональній конференції, та з того, що большевизм викликав і в багатьох інших державах нашого суходолу наскрізь ненормальні господарські умовини.

Сенсацією початку цього тижня був приїзд на конференцію міністра праці Великої Британії, п. Брауна та міністра праці Сполучених Держав Америки, міс Френсіс Перкінс. Як палкі привитання, так і відповіди визначних гостей, учасників конференції, мали, як то звичайно буває, досить абстрактний характер.

З нашого боку заслуговує уваги пропозиція представника швайцарського робітництва, Шірха, щоб І. Б. П. взяло участь у конференції, присвяченій справі втікачів, яка відбудеться 6. липня в Евіян біля Женеви та порушить і справу майбутнього Офісу для опіки над ними.

М. Данько.

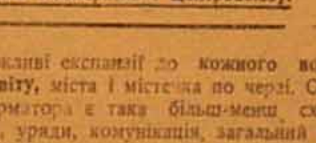

„Польська державна рація вимагає, щоб спольщити торговлю й ремесло на східних землях".

ЯКИМИ ШЛЯХАМИ ПІДЕ „МАРШ НА КРЕСИ".

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 17. червня 1938.

Хто обсервував дотеперішню акцію „походу на креси", міг мати враження, що йде вона з **ріжних** польських джерел, ріжними руслами і як така, не має більших виглядів на те, що польський елемент з перенаселеного заходу опанує послідовно, пляново і продумано українські, залишені без більших інвестицій, землі. Брак пляновости (коли вжиємо модного сьогодні в польській екномічно-суспільній термінольогії слова) запримітили і відчули передовсім самі рушійні польські кола, що від тепер хочуть надати цілій походовій акції характер „маршу", продуманого в детайлях, перевіреного на місцях, словом — підрахованого з олівцем у руках.

Є **два** роди польських організаторів „маршу на схід". Одні — це типові польські **„подвижники"** без будь-якої перспективи на майбутнє, гордайки, дориворчики, ентузіясти „цуду", Гриньок, Ланівців, гуралісти, ультра-„езуїти" тощо. Їх увага спрямована головно на волинсько-поліське село. Їхня акція не принесе нічого позитивного, крім збаламучення людей.

Увага другого типу польських організаторів зосереджена передовсім на **волинсько-поліських містах і містечках** по думці засади: чиє місто, той перемагає та диктує. Та друга група опрацьовує детальні пляни діяльности в терені, готовить масові засоби і має **поважні вигляди на успіх.**

ХТО БЕРЕ УЧАСТЬ У „МАРШІ"

В наших кореспонденціях часто звертаємо увагу на діяльність **молодого польського елементу** з Т-ва Розвою Східних Земель. Ця молодь цікавилася дотепер також здебільша експанзією польщини на село, але швидко зорієнтувалася, що це вже не така легка справа і змінила курс, зревідувала напрямні діяння.

Ревізія погляду і можливостей вказала молодим полякам „сходоманам" іншу дорогу: провірити спромогу і можливости польської експанзії на „кресові" міста, містечка, торговельні осередки, тощо. Молодь приступила до праці і ось перед нами її перші висліди, а саме: „Завваги і дані про можливости господарської експанзії польської торговлі й ремесла на Волині в опрацюванні п. Владислава **Павліна.***) Є це книжка-інформатор виключно для польських „експансивних" елементів. Варто її простудіювати в першу чергу нам, українцям.

Хтож бере участь в „акції заселювання міст"?

Читаємо: **Т-во Польських Купців (СКП). Т-во Розвою Східних Земель (ТРЗВ). Обєднання Христ. Кас Безвідсоткового Кредиту (ЗХКБК), Збірні Цехи Ремісників Християн (ЗУРХ) Польський Союз (ЗП).**

Коротенько схарактеризуємо важніші з цих товариств чергуючи їх після матеріяльно-засобових спромог і сили кожного.

Про Т-во Розвою Східних Земель писали ми вже при інших нагодах. Діє воно в цілій Польщі, веде акцію переселення польського купецтва і ремесла та координує аналогічну працю менших того роду товариств. Крім цього закладає каси безвідсоткового кредиту для підтримки підупавших польських підприємств, організує фахові школи, будує „доми людове", шукає ринків збуту тощо.

„Звйонзек Польскі" — це молода, проте дуже активна організація, що повстала у Познані. Її мета — боротьба з усім непольським у господарському житті держави. Диспонує „З. П." найбільшими резервами капіталів зосередивши у своїх рядах найактивніший познанський елемент, впливає у великій мірі на цілий хід переселенської акції.

Ривалізатором „ЗП" є варшавське „Стоваржишене Куцуф Польскіх", в якому, не вважаючи на спроби ввести арійський параграф, не бракне дотепер жидів. Його голова — відомий варшавський промисловець **Брун** ворогує віддавна з організаторами познанського „ЗП" і ця ворожнеча відбивається на свого роду ривалізації в терені, тим більше, що „СКП" має свої відділи в кожній волинській торговельній місцевости.

Інші подані в інформаторі товариства не мають, як дотепер, більшого голосу і виконують радше накази згори.

ЩО ГОВОРЯТЬ КЕРМАНИЧІ „МАРШУ".

П. Павліно зацікавився одним питанням, а саме: **чи відношення автохтонних волинських купців і ремісників до напливового польського елементу не буде вороже.** Зрозуміло, п. Павліно вважав відповідним запитати про це лише своїх земляків — тому може й відповідь випала так шумно і позитивно. Даймо їм слово:

Марія Чапліцька, голова „С. К. П." з Кремянця: „Відношення кремянецького громадянства до людей з Заходу Польщі — добре. Населення околиці відноситься до польських купців з довірям. Треба підтримати цей настрій і тому елемент, що приходить сюди мусить бути солідний, фаховий, багатий, щоб витримав конкуренцію, і також високо вироблений під суспільним оглядом".

Подібно думають товаришки п. Чапліцької з Ковля, Горохова, Здолбунова і Луцька, причому деякі навіть вважають, що **„ціла Польща повинна допомогти великій акції польщення торговлі і ремесла на східних землях, тому, що цього вимагає польська державна рація".**

В реасумпції усіх завваг, які походять від людей, що практично реалізують ідею „маршу на креси" автор дає польському купецтву таку науку:

„Після постанови переселитися на східні землі не треба ліквідувати дотеперішнього варстату праці, чи з родиною виїздити в невідомі сторони. Перед виїздом треба конче сконтактуватися з одною з названих організацій і попросити подрібних інформацій. Маючи докладні інформації, треба обовязково особисто виїхати до вибраної місцевости і на місці запізнатися з умовинами майбутньої праці".

ЩО І ДЕ.

Після короткого інформаційно-ідеольогічного вступу — автор інформатора обговорює у звязкий, докладний та прозорий спосіб всі дані і можливі експанзії до **кожного волинського повіту,** міста і містечка по черзі. Основою інформатора є така більш-менш схема: Населення, уряди, комунікація, загальний економічний характер, промисл, торговля, торги та ярмарки, ремесло, кредит. Цікаво, що автор поминає у своїй праці майже всі українські, чи українсько-польські установи, не привязує ніякої ваги до торговельно-промислових спромог українського населення, поставившись до нього виключно як до консумента і предмету для збуту польського товару.

Та всеж треба, щоб кожний український волинський купець зацікавився у добре зрозумілому власному інтересі цим інформатором. А для української інтелігенції, купецтва й ремісництва з Галичини, що вибираються за сокальський кордон це просто необхідна, провідна книжка.

КТВ.

*) В-во Коло Молодих. Т-ва Р. С. З. — Варшава 1938, стор. 72.

Мир залежить від москвофілів.

(Дискусійна стаття в анкеті „Мир чи війна з москвофілами?“)

У „Ділі“ з дня 29. травня 1938 р. появилася стаття радн. М. Третяка у дискусійному циклі на тему „Війна чи мир з москвофілами?“ Радн. М. Третяк, чоловік старший віком, що хоче в спокою дожити свого віку, як вислужений суддя, подає кілька думок, в який спосіб можна б погодити два ворожі табори тої самої нації: „руский“ і український. Подавати ради, як припинити хоча в дечому братовбивчу боротьбу — це дуже шляхотний почин. Йде тільки про спосіб його переведення. І тут саме ядро справи.

Розвязка подана п. радн. М. Третяком у 7-ми точках є властиво нічим більше, як задержанням „статус кво“ між москвофілами та свідомими українцями. Тільки, що українці проявляють життєздатність, складають великі моральні й матеріяльні жертви для відродження нації, а москвофіли нічого жертвенного ніде не вкладають і не ризикуючи, хочуть тільки благоденствувати. Відомо, що найбільша журба цілого ряду моск. діячів в останніх часах, це призбирати особисті добра, байдуже, як на цьому вийде загальна національна справа. Маю на думці переслідування гр.-кат. українських священників на Лемківщині та справу комісарства Народнього Дому, що про неї ширше згадав у своїй статті п. радн. Третяк. Він передає ніби відповідь „власть імущих“ українцям на їх претенсії, а властиво є виразником усіх „русских“, що розуміють так: Народний Дім збудували русини і стільки літ завідували ним русини — то якжеж ви, українці, нахаби, відважуєтесь сягати по не своє?!

Чи справді москвофіли мають рацію?

У 1899—1900 рр. я був вихованком бурси св. Михайла в Коломиї. Господарями (управителями) тієї бурси були самі визнанні москвофіли, як д-р В. Дудикевич, Юліян Кисілевський вищий почтовий урядовець, Блонський — коваль і інші. Нас питомців було тоді в бурсі коло 50, в тому двох ремісників: підписаний, питомець гончарської школи, й Іван Ковальчук, питомець школи деревного промислу. І хоча нас виховували такі визначні русофільські дуби — всі ми сьогодні є свідомими українцями, крім одного-одинокого столяра Ковальчука.

От бачите панове з того малого приміру, як розвивалася національна свідомість. Думаю, що таким самим мірилом і процентом треба міряти ціле наше національне відродження. Тому не можна твердити, що тільки „русини“ (так, як сьогодні розуміємо це слово) будували Народний Дім і що вони мають дальше задержати ту загально-національну установу.

Це саме можна сказати і про Ставропігійський Інститут. Скільки сьогодні є членів-міщан в повному значінні цього слова в тій міщанській всенародній організації? Ані одного! Свого часу (чи навіть не за сеніорства п. радн. Третяка?) Міщанське Братство у Львові внесло до Ставропігійського Інституту прохання, приняти в його члени 12-ох найповажніших, старших громадян, заслужених і релігійних міщан-ремісників. Між ними були й русофіли, бо Міщанське Братство гуртує членів без огляду на їх політичні переконання. З тих 12-ох згідна була Ставропігія в часі переговорів приняти в члени тільки двох-трьох русофілів, чи їх симпатиків, а всіх українців відкинула. Очевидно, солідарні міщани поступили по-братськи й такої розвязки не приняли. Або всі подані, або ніхто! А сьогодні вже навіть ті русофіли зовсім від русофільства відступили.

Знаю, що тепер у Ставропігійському Інституті є членами неписьменні селяни аж зпід Жовкви — тільки тому, що вони „руські“.

В першій точці радить п. радн. Третяк обом сторонам „морально себе роззброїти і між простолюддям себе взаємно не поборювати. Навпаки, поучувати робітників-інтелігентів впливати на людей примирно і полюбовно“. Цього я вже зовсім не розумію. То ми маємо своєю пасивністю помагати москвофілам розростатися? Вониж і так мають тепер підтримку власть імущих, яким сила і свідомість українців є солею в очах.

Щодо четвертої точки радн. Третяка — то ми вже бачили і на власній шкірі почули від ріжних громил (у Галичі й інших місцевостях), як працюють общества й читальні Качковського „в хосен одного народу, в імя одної ідеї і для одної Землі.“

П. радник радить не перетягати собі взаїмно культурних установ і не лакомитися на чуже майно, дім і капітали. Тай не дуже є на що лакомитися, бо майже все вже розтрачене.

Що „затроєний дух народу, то найбільший із болів біль“ — зовсім слушно. Але той затроєний дух віє із кожної москвофільської ґазетки. А на злобу нема ліку. Тяжко переконувати „русских“, для яких нема більшого ворога від українців. Вони мабуть погодяться з найбільшим ворогом народу, щоб тільки нищити незвисне українство. Правда, не можна так твердити про всіх без виїмку „русских“. Є між ними деякий відсоток людей, що тверезо думають і бачать добро народу у вирозумілій співпраці всіх українців з т. зв. старорусинами для одної мети. Але таких людей дуже мало.

Найкращим доказом нежнвучости москвофільства в Галичині є кожночасні вибори в голосуванні. Перед війною москвофіли перепихали своїх послів навіть при помочі польської ендеції, по війні самостійно вони не змогли провести до польського сойму буквально ані одного „русского“, бо-ж Вальницький признавав українську національну плятформу (самостійність української мови та нації), а єдині два „руські“ посли — Бачинський і Яворський були послами ББ. Так само діється і в громадських радах. Де йде річ про самостійну боротьбу, неоперту на чужу силу, там москвофіли виявляли і далі виявляють цілковиту неміч і безпомічність однаково в політичній ділянці, як і культурно-організаційній та економічній.

Ось найкращий покажчик, по чиїй стороні і сила і правда, хто живе і розвивається, як органічна вартість, а хто гидіє і занепадає, як річ штучна, штучно чужими соками підтримувана та сама нежиттєздатна. Очевидно, палками і фізичним насильством москвофільського питання у нас зліквідувати не можна, так само, як колишні москвофільські громили причинилися хіба до тим сильнішої української реакції — у формі нашої конструктивної праці. Але й ніхто з українців не робить над москвофілами ніякого насильства. Навпаки, не ми москвофілів відштовхуємо, лиш вони нас не допускають до ніякої співпраці: це вони так у собі засклепились, створили такий — як „Діло“ писало — „клян“, що створили власне ґетто, в якому душаться, топтаються на місці, самі не всилі дати ради з своїми невеличкими установами і нас до співпраці не допускають. Так було з Народнім Домом, так є зі Ставропігією: це вони такі заздрі за те своє подвірячко, що окружили його високим муром, серед якого панує стухлина.

І тому претенсії москвофілів до нас та їх вимога зберігти „статус кво“ в інституціях — зовсім не на місці. Ті чесні одиниці зпоміж москвофілів, які невдоволені з нинішнього стану боротьби в одному нашому народі, повинні зрозуміти, що саме найтісніша співпраця потрібна для спільного добра нації, а не закріплювання тих мурів, з яких виходить тільки ненависть і страх перед якоюнебудь зустріччю з українством.

Для цього, очевидно, потрібна виміна думок. Дискусія, яку започаткувало „Діло“, не є на те, щоб махнути рукою і обмежитись до короткого „школа говорити“. Можемо навіть сумніватися в її практично-позитивний вислід, але вона добра хочби на те, щоб сказати нашим москвофілам спокійно, без образи, праду в очі. Бо погодитися можуть тільки ті, які є взаємно супроти себе щирі. Покищо трудно набрати враження щирости з тої писанини в цій справі, якою обдаровує нас „Русскій Голос“ і „Земля і Воля“. Але щира дискусія на сторінках „Діла“ повинна вестися далі. І я рішуче проти таких голосів, як ось недавно один із них обізвався, який виступив проти самого дискутування про „мир чи війну“ з москвофілами. І я не є за війною, але мир залежить тільки від самих москвофілів.

Мих. Галібей.

Вісти з Буковини.

ВОЄННИЙ СУД ПРАЦЮЄ..

За виріб і розповсюднення металевих тризубів засудив чернівський воєнний суд інж. **Степана Радзієвського**, відомого кооперативного діяча, режисера українського театру та організатора „мужеського хору“ на 2 місяці вязниці, артиста українського театру **Евгена Дубневича** на 4 місяці, та емігранта з Придніпрявщини **Володимира Шумського** на 8 місяців. Крім того кожний з підсудних мусить заплатити 2.200 левів (80 зол.) гривни.

ЗА РІДНУ ЦЕРКВУ.

Того самого дня (30. V. ц. р.) воєнний суд судив молодих парубків Омеляна Стасюка, Цуркана, М. Базюка, Микитея, Юрчука та Якимюка з містечка **Заставни** за те, що на Великдень ц. р. намагались не впустити до церкви румунського вчителя з шкільними дітьми, що мали співати по румунськи воскресну Службу Божу. **Хлопців заарештували таки в церкві.** Перед судом вони боронилися тим, що по румунськи не знають, та не розуміють чого від них хотів румунський учитель. Воєнний суд присудив усім по 6 місяців вязниці та по 1.000 леів гривни.

ПРИПИНИЛИ РОСІЙСЬКИЙ ЧАСОПИС.

Румунська влада припинила на неозначений час останній з істнуючих часописів у московській мові „Наша Реч“ (Басарабія) за те, що не притримувався цензурних приписів.

ГІТЛЕР УДЕКОРУВАВ УКРАЇНЦЯ.

За заслуги при організації міжнародньої ловецької вистави у Берліні, відзначив Гітлер відомого українського лікаря, доцента букарештенського університету, **д-ра Івана Филиповича** з Чернівців, ордером „Німецький Орел“.

РУМУНСЬКА МОВА ДЛЯ ДОРОСЛИХ.

Румунські культурні т-ва рішили завести по українських селах курси румунської мови для дорослих. Румунський митрополит Віссаріон обіцяв усім, що братимуть участь у тих курсах, безплатно дрова і пасовисько в лісах релігійного фонду.

РУМУНСЬКА „ОПІКА“ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ДІТЬМИ.

В день свята румунської молоді, 8-го червня ц. р., звезло Т-во „Стражері“ багато української дітвори до Чернівців. Тут обділили дітей дарунками та дали їм обід у касарні. Префект полковник Теодореску обіцяв щиро опікуватися тими, що добре вчаться по румунськи.

ТИМ, ЩО ПОЛЯГЛИ.

За почином Т-ва „Жіноча Громада“ відправили підчас Зелених Свят панахиди на могилах наших героїв та діячів. Участь у панахидах узяли оо. Зленко, Бойчук, Слабий, Сімак і „Мужеський хор“. В обох днях православне і греко-кат. громадянство масово відвідувало могили Стрільців, Федьковича, Воробкевича й ін.

НОВИЙ ПОДІЛ РУМУНІЇ.

Адміністративний поділ Румунії, який переведено перед місяцем, виявився непрактичним. Тепер уряд видав новий декрет-закон, на підставі якого Румунію поділено на 10 провінцій. Замість Буковини і Басарабії є тепер провінції **Сучава, Серет і Дністер.** Мармарош належить до провінції **Крішуві.**

Дм. Хиля

Відгук краю на деклярацію УНДО.

НАРАДА УНДО У СТ. САМБОРІ.

Дня 10-го червня ц. р. відбулася нарада УНДО у Ст. Самборі. Приявних було коло 250 членів і симпатиків організації. Нараду відкрив голова Окр. Народ. Комітету о. Ю. Татомир, покликуючи до президії: о. дек. Беніціна — як предсідника, п-ю Морозову, представників сіл: Сенюка, Гечу, Курчака і як секретаря Василя Добрянського.

Політичний реферат виголосив пос. Ґриць Тершаковець, організаційний о. Ю. Татомир. — Виявлялася дискусія, яка тривала 2 і пів год.

Збори ухвалили такі резолюції:

1) Збори заявляють повну однозгідність з деклярацією Центр. Комітету з дня 7. травня ц. р.

2) Взивають Центр. Комітет, щоб повів акцію в напрямі консолідації всіх українських сил.

3) Висловлюють обурення з приводу недавних нападів у соймі на українське духовенство, зокрема на достойну особу Митрополита; крім того висловлюють своє обурення пос. Екертові, що вийшов зі спільної листи цієї виборчої округи, за його нікчемний виступ на політичній нараді в Добромилі проти Преосв. Йосафата Коциловського; обом нашим Єрархам збори висловлюють свою відданість і глибоку пошану.

4) Протестують проти: а) вивласнення площі „Сокола-Батька“; б) припинення Т-ва „Союз Українок“; в) розвязання Т-ва „Сила“.

5) Домагаються уздоровлення самоврядної господарки в повіті Турка, де виявили на яву великі зловживання, покищо у двох волостях (Стрілки—Турка).

6) Висловлюють довіря Центр. Комітетові, зокрема послові округи Тершаківцеві.

Збори закінчено національним гимном.

ДОВІРОЧНА НАРАДА УНДО В РІВНОМУ.

Дня 29-го травня ц. р. відбулася в Рівному довірочна нарада УНДО, на якій приявні члени партії у своїх резолюціях у першу чергу зсолідаризувалися з деклярацією Центрального Комітету з 7-го травня ц. р., і ставши на становищі, що УНДО бореться за права усього українського народу, закликають громадян Волині вступити в члени тієї партії. З другого боку зібрані закликають провід партії: посилити працю над обєднанням всіх національних сил у рямах партії, посилити пропаганду української справи на міжнародньому терені, посилити протимосковську акцію серед нашого народу та народів, що з нами заприязнені, посилити пропаганду за масовим членством у партії та повести акцію за віднову діяльности „Союзу Українок“ та робітничих товариств. Вкінці зібрані закликають все українське громадянство до впертої боротьби всіми легальними засобами за здобуття повної автономії для всіх земель, на яких живуть українці в Польщі.

Не залишай воза без надзору!

У підмогу нашим дівчатам ремісничкам.

Дівоча Львівська Бурса, яка дає захист майбутнім фаховим робітницям, розростається з кожним роком. Вже тепер власний будинок при вул. Кошаровій ч. 12 не вистачає на поміщення кандидаток, які зголошуються, так, що треба було доняти ще кілька кімнат у сусідній камяниці. А що поширена діяльність бурси вимагає чимраз більше гроша і робучих сил, Краєве Т-во опіки над дітьми і молоддю створило для неї останніми часами окрему філію (другу на терені Львова), яка веде аґенди бурси та дбає про її фінанси і постійний розвиток. Не треба доказувати яке велике значіння має ця бурса для справи фахового вишколу наших дівчат. Більшість їх, це доньки незасібних селян і міщан з усіх сторін Галичини, а навіть Волині і далекої Басарабії.

В бурсі дістають вони по зниженій ціні ціле удержання і старанну опіку, а крім цього управа бурси і Виділ філії дбає про їх національне освідомлення та доповнює їх шкільну і фахову науку. За час свого іствування наша бурса видала в світ цілі кадри свідомих дівчат — фахових робітниць, які відограють свою ролю в майбутньому національному будівництві.

Але працю Філії й Управи бурси мусить піддержати ціле наше громадянство — не тільки моральним спочуванням, але й реальною грошевою підмогою, бо такої саме тепер бурса дуже а дуже потребує. На будинку бурси тяжить ще довг 9.000 золотих, платний ратами два рази в рік по 800 зол. Відкіля стільки гроша роздобути?

В неділю 19-го н. м. уладжує Філія збірку на свої цілі. Нехай ніхто в той день не оминає байдуже наших пушок, а докине і свою жертву, бо це жертва на велику, національну справу.

Константина Малицька.

—o—

Опера Ґунода „Фавст“

на сцені Музичного Товариства ім. Миколи Лисенка у Львові.

Знаю з засідань Виділу Музичного Т-ва ім. Миколи Лисенка та й сповіщають про це окремі афіші по мурах Львова та короткі замітки у щоденній пресі, що наша музична консерваторія — Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові — у рамцях своїх річних музичних пописів ставить вже у найближчий вівторок 21. червня у великій салі Музичного Товариства у Львові при вул. Шашкевича 5 своїми силами оперу Ґунода — Фавст. Буде це цікава імпреза Інституту, яка завдяки гарним попереднім успіхам опери „Ноктюрн“ М. Лисенка викликала серед широких кол нашого громадянства живе зацікавлення.

Пригадую собі мої розмови з наслідницею нашої великої Сальомеї Крушельницької — теперішньою корифейкою українського оперового мистецтва **Марією Сокіл** в часі коли то — хоч на жаль коротко — вона вчителювала у нашому Вищому Музичному Інституті. Її мрією було так підготовити своїх елевів, щоб так під оглядом музичним, як і акторським вони були здібні опанувати хочби найосновніші вимоги, які маємо до оперних ансамблів. Тому, коли вона нині збірає лаври на славу українського мистецтва — напевне щиро зрадіє, довідавшись, що її мрія стає наслідком посл-

---

ҐЕРТІ КЕЛЄМЕН.

Пушка від цигарок.

Корабель висовгнувся спокійним, одностайним рухом на повне море. Звільна погасла прозолоть дня, срібні серпанки спускалися на зелено-сині хвилі, що в білих, наче мармур, смугах піни гуляли довкола корабля.

Капітан у білому мундирі сперся недбало на поручі, його ясні очі гляділи кудись далеко за темною смугою, що єднала небо й землю. Він міркував собі, що булоб гарно, якби він міг остаточно найти свій супокій десь там, де лежала земля. Колись, як ще був молодий, рвався у світ і почував у собі силу жити самітником на морі з дикою, безбережною тугою в серці. Але тепер, коли трохи постарівся і його туга опустила крило, здавалося йому, що змарнував життя, і що був би мабуть щасливіший дома із своєю яснокучерявою жінкою й двома дітьми, що все були наче чужі й змінені перед ним, коли прибував до них у гості. Поринувши у своїх думках, сягнув за пушкою з цигарками. Але раптом помітив, що він тут не самий, що біля нього стояв Форсіні, його наймолодший старшина.

— Курите? — запитався капітан і подав йому пушку.

— Ні, дякую, пане капітане. Але славну маєте пушку!

Молодий старшина оглядав із подивом важку, виковану в барокковій манірі золоту пушку. На її накривці була рубінова корона, в середині вигравіровані слова: „За вірну службу!“

— Це моя щира товаришка — сказав капітан. — Вона має вплив і на всі мої почини і все з холодною іронією глядять на мене ті слова: „За вірну службу!“

— Чи це іронія, капітане?

— Я про те ще ніколи вам не згадував, Форсіні, алеж ви ще молодий — може з цієї пушки вийде і для вас яка наука, може й вам вона покаже, як глупо вірити, що чоловік сам є ковалем своєї долі, бож треба часто якісь означені вчинки виконати, щоб здійснити власні бажання і щоб творити якесь добро... Дехто залишається при жінці, яку любить, але пізніше йому здається, що був би щасливіший, колиб був дослідником та жив десь там між неграми, дехто гадає, що спасе світ, а тимчасом несе всюди нещастя й смерть. Всі ми в Бога дурні — тай тільки.

В часі моєї воєнщини я мав колись приятеля, що звався Артуро Мераліно. То був відважний і твердий чоловік, великий і худий, холодний мовчун, але з вогнем у очах. У наступах мав бистру думку і рішучість блискавиці і як особисте відзначення подарував йому цісар отсю пушку від цигарок із написом: „За вірну службу“. Але в найближчому бою він дістав у хребет кулю. Лікарям удалося врятувати йому життя. Одначе з цього мало було хісна — у нього залишився скривлений хребет.

Якийсь час після війни жив він із своєю жінкою по ріжних лічницях, та вічний неспокій кидав ним з одного краю в другий, остаточно сподівався найти полекшу в лагідному підсонні над Середземним Морем і його привезли з жінкою на мій корабель.

При тій нагоді я вперше побачив його жінку. Була лагідна й сумна і була чарівна з тією блідотою й ясністю шкіри, з русявим волоссям і темними очима, що були притінені довгими, чорними віями, але вони інколи розгорялися дикою жагою життя, яку з трудом могла опанувати. Артуро переводив у погоду дні на чердаку в своїм кріслі з колісцятами, понурий та мовчазний. Лілін доглядала його щиро, але він усміхався рідко. Коли ж вона відходила від нього, він був неспокійний, його очі йшли в гарячці за нею, а в його худому лиці відбивалася мука й безпорадність.

Якщо мені залишалося вільного від служби часу, то я займався ним з самого почуття старої приязни, а пізніше вже й не думав про те — або з самої віри в загальну гуманність, що казала облекшити службу молодій жінці. Мені здавалося, що Лілін у моїй приязні була веселіша і свобідніша.

Наша подорож прямувала на Грецію, Сирію, Палестину, Єгипет, Туніс та Альжір. Час, коли ми стояли в пристані, був для хорого найприкріший, а години, коли вона зі мною виходила на сушу, були для нього нестерпні. Незабаром прийшли знову фізичні болі і він не хотів виходити з каюти.

— Ліліано! — сказав одного дня — піди собі геть на поклад, бодай на годину. Я маю щось поговорити з капітаном.

Він кинув на мене, ми здивовані послухали його, а Ліліана глянула на мене лагідно і лишила нас самих.

— Я знаю, Антоніо, що ти мій добрий друг — заговорив хорий. — Я знаю це. І ти поможеш мені тут, хоча діло, що його жадаю, тяжке та страшне.

— Що ж маю для тебе зробити, Артуро? — запитався я.

довної і жертвенної, не належно винагороджуваної, важкої праці учительського збору нашого Інституту —справжньою дійсністю.

Опера — це найвища форма музичних свідчень, бо лучить у собі всі елементи широко зрозумілого музичного мистецтва, а саме мистецтво вокальне, драматичне, інструментально-оркестральне, сольове та ансамблеве і вкінці як завершення цілости — мистецтво диригентури. Чиж не буде надзвичайно цікаво навіть для тих, що найдалі стоять від музичної ділянки безпосередньо переконатися і ствердити, що ми вже так далеко пішли вперед, що підготовили солідно кадри молодих адептів, які всі ті напрями музичного мистецтва зможуть при дальших студіях як слід репрезентувати?

Опера „Фавст" Гунода перейшла сцени цілого світу. До всіх виконавців має небуденні вимоги. Хто з нас не пригадує собі незабутньої креації Мефіста — Адама Дідура чи Маргеріти — Марії Сокіл?!

У вівторок запрезентуються гарні голосові матеріяли, деякі вже поважно зааванcовані, а саме: Рена Яросевич (Маргеріта), Юрій Шухевич (Фавст старий), Мирослав Старицький (Фавст молод.), Іван Гринчишин (Мефісто) Ольга Ладика (Марта), Анна Романович (Зібель), Лев Рейнарович (Валентін).

Велике зацікавлення викликує оркестра Вищого Музичного Інституту. Її організатор і знаменитий диригент професор теоретичних предметів і диригентури нашого Інституту Микола Колесса стоятиме при диригентському пульті. Ця вистава буде цікава з двох сторін: вона буде покажчиком, який оперовий репертуар приготовляють наші музичні кола для будучої постійної української опери та оскільки можемо виповнити виключно нашою публикою власну театрально-оперову салю.

На кінець практична порада. Йдучи назустріч звичаєві, що прийнятий скрізь у закордонних оперових театрах, — Музичний Інститут ім. Лисенка, як аранжер цієї імпрези, рішив не впускати на салю спізнених. Щоб оминути стиску при вході, треба заздалегідь подбати про програму, що буде картою вступу. (Телефон канцелярії Музичного Товариства ім. М. Лисенка 23715. і там можна набути програму).

Д-р М. Волошин.

За працю в беконярні -- зміна релігії.

Є собі в Золочеві беконярня. Її власником є жид п. О. Р. а спільником польське О. Т. Р., (Окренгове Товажиство Рольніче), технічним директором майор на емеритурі п. П. Робітниками ж люди ріжної релігії, чим нижче у соціяльній ерархії, тимбільше українців. Однак так було донедавна. Вже перед роком звільнили двох українців без подання мотивів. Та мотиви вийшли наверх, коли один з них перейшов на латинське і його приняли назад до беконярні. Тесть згаданого перейшов теж на латинське і став оглядачем худоби в містечку С. Його оба сини перейшли теж і одержали „посади". Один в масарні, а другий на почті. Ось від усіх **українських робітників беконярні — числом 16 — зажадали перед кількома тижнями зміни метрик.** Коли з них ніхто не погодився на те, **загрожено всім редукцією.** Досі зредуковано трьох. Подаємо їх імена: пп. Зварича Ілька, родом зі Струтина, Панкевича Дмитра з Городилова і Михайла Сича зі Струтина. Всі працювали вже по 7 років у згаданій беконярні зі спільними польсько-жидівськими інтересами. Отсим запитуємо прилюдно пп. власників беконярні і її технічного директора: чи така поведінка впливає успокоюючо на соціяльні відносини нашої території? Чи може конечність зміни обряду, щоб дістати нужденний заробіток належить до канонів „нормалізації"?

Образок, який ми подали — взято з життя. Він правдивий до подробиць. Крім одної сторінки медалі (зовнішнього натиску) має він ще й другу: хиткість наших людей і невміння боронити себе законними засобами. Може би наші політичні кола поцікавилися тією золочівською беконярнею і повчили наших робітників, що треба їм сьогодні, як умерти, своєї професійної організації?!

— Дивися, Антоніо, — відповів він. — Чи гадаєш, що таке життя, як моє, має якийнебудь глузд? Я-ж безнадійно хорий. Я вже отетерів і не зможу вже нічого зробити, щоб моглоб дати мені втіху. Я зробився тягарем для мого окруження, а передусім для моєї дружини. Чи знаєш уже, чого собі від тебе бажаю?

Я мовчав.

— Там угорі лежить моя пістоля — прошепотів він і показав рукою на поличку. — Вдень і вночі думаю про неї, але я не маю сили двигнутися, щоб її взяти в руку. Антоніо, прохаю тебе... подай мені її!

Я старався успокоїти його, але-ж він справді був цілком спокійний, спокійніший і готовіший на все від мене. Потішати його і заговорювати на інші теми виглядалось мені тут глупим і забріханим. А він шептав: „Ти ж нічого більш не зробиш, тільки подаш мені пістолю. Ніхто не знатиме, звідкіля вона у мене взялася!"

Але я не можу — і не жадай цього від мене! — закричав я і скоро відійшов. Але коли тільки ми були з собою самі, він вертався все до цієї справи. У твердих, безутішних словах говорив він про безнадійність свого життя та про муки його молодої дружини. Він називав це себелюбством і боягузкістю, що я, його єдиний приятель, відмовляюся від послуги, якої він мене просив.

Цілими місяцями я опирався цьому. Зате я мусів щораз більше роздумувати над тим, яким визволенням моглаб бути його смерть для того, що приглядався такому життю і якого мучило все те, що бачив. І яким спасенням для молодої жінки, що була гарна й голодна життя... Про це з Ліліяною я не говорив ніколи. Алеж я знав, яка тяжка була її жертва, як надмірно все те спиняло кожний її рух, коли вона так жагуче рвалася вперед.

Все більше й більше займала мене її доля, все частіше шукав я її товариства й роздумував над тим, що моглоб їй принести радість. Вона кидала деколи легку, ніжну усмішку, а я був щасливий, як та усмішка сховзувала по її лиці. Але вона здавлена болем скоро згасала. Часто, коли Артуро спав, приходила до мене на командний примосток, було вдягнена, а коли йшла по чердаку, то вітер розвівав її русяве волосся. Вона спиралася коло мене, піднявши вгору дрібну голівку в лагідній мовчанці. І я відчував тоді довкола себе повний супокій і задовоління.

Одного ранку причалили ми до Пірею. Ліліяна покинула зі мною корабель і ми мандрували по пристані, вийшли на Акрополь, перейшли в місті поміж ряди колюмн святині Зевеса — і трохи опізнились. Коли ж ми вернулися, знайшли Артуро в страшному стані. Він дістав напад болів, гірший від усіх попередніх. Від цього наступу Артуро попав у ще більшу розпуку, як досі, його лице посіріло й вижолобилось, а його очі запалися в брунатно-фіолетову тінь.

Я був глибоко вражений його мукою й виснаженням. І того дня не міг я вже опертися його проханням. Неясно пролетів тихий, болючий усміх Ліліяни перед моїми очами, той усміх, що глухо завмирав, бо не смів жити.

Я подав Артурові пістолю. „Дякую тобі, мій друже!" — сказав він і сховав зброю під покривало.

— А це сховай собі на памятку! — говорив він дальше, сягнув до приґрудної кишені і дав мені свою пушку від цигарок.

— За вірну службу! — сказав він і усміхнувся.

І ми подали собі руки.

— Я заопікуюся твоєю дружиною! — прирік йому.

Він німо глянув на мене, усміхнувся гірко і твердо. Я обернувся й хотів відійти. Та в тій хвилині ввійшла в каюту Ліліяна з легко збуреним від вітру волоссям та з червонілим від морського вітру лицем. Вона перейшла попри мене з лагідним усміхом і схилилася над чоловіком.

— Чи вже тобі краще, Артуро? — запиталася приязно.

— Так! — відповів він ясним голосом і жевріючими очами — і нагло десь немов вернулося його давнє здоровля, коли він рішуче твердо виконував свої скорі думки.

Підняв рамя — і гримнув вистріл.

Але від цього вистрілу не впав він, безнадійний каліка, але впала ніжна, гарна і буйна жінка, яку я любив.

* * *

— Ось, мій Форсіні, історія цієї душі — сказав капітан шорстким голосом. — Історія дурня, що хотів помогти другові.

— Капітане!... — простогнав молодий старшина. Але капітан вже обернувся й відійшов.

День погас, на чердаку і на морі лягли сутінки, а старшина побачив ще якийсь час стать капітана, що мало що була помітна від сутінків вечора — і вона стояла на командному примостку непорушна й чуйна.

Переклав ж. ж. ж.

Загальні Збори „Центросоюзу“.

(Докінчення.)

Після перерви у загальних зборах відбулася дискусія, в якій взяв участь дир. Дутка, що поставив внесок одобрити звіт Дирекції та дир. Семянчук, що звернув увагу на значіння кооперативного вирібництва та співпраці ріжних ділянок кооперації.

Опісля Загальні Збори одноголосно **ухвалили абсолюторію** Надзірній Раді й Дирекції та затвердили буджет. **З білянсової надвишки** у висоті 157.000 зол. признано 4% дивіденду, решту приділено до запасного фонду.

З трьох вильосованих членів Надзірної Ради двох вибрано знову (дир. **І. Кузева** і дир. **Я. Рубчака**), крім того до Надзірної Ради увійшов дир. **П. Новосельський.** Рівночасно Заг. Збори вибрали 5-ох заступників членів Надзірної Ради.

Прелімінар буджету приняли Заг. Збори без змін, висоту зобовязань „Центросоюзу“ устійнили на 2,500.000 зол., найвищий кредит на члена на 200.000 зол.

В год. 17-ій Загальні Збори закінчились національним гимном.

З українського студентського життя у Варшаві.

Не дивлячись на кінець академічного року та гарячий іспитовий час студентське життя у Варшаві пливе неменш інтенсивно, як до того часу. Свідчить про це не тільки велика фреквенція на краєзнавчих прогульках, які влаштовує Українська Студентська Громада, але й переповнена простора домівка У. С. Г. підчас рефератів.

Дня 28-го травня м-р Сокульський прочитав реферат на тему „Перша українська школа в Україні“, в якому обговорив цілу низку пекучих педаґоґічних проблем. Черговим відчитом, який влаштувала рухлива видавничо-рефератова секція при У. С. Г. був „Колесом на Крилос“ інж. Северина Любинецького. Прелеґент у цікавій репортажевій формі оповів про свою мандрівку до старого княжого городу та з великою ерудицією в ділянці будівництва змалював наші історичні памятки в Крилосі. Цей відчит ілюстрований власними епідіскоповими світлинами у великій мірі причинився до спопуляризування мандрівництва серед нашої академічної молоді.

Великою популярністю тішаться відчити Медичного Гуртка при Українській Студентській Громаді, що зумів в короткому часі свого істнування (три місяці) розвинути живу діяльність. Цікавіші з них: „Українське медичне názовництво“ — студ. мед. С. Зощука, „Праісторія під мікроскопом“ д-ра Івана Черкавського й „Гігієна відживлювання“ д-ра Ярослави Патрилівни. Цикль цей закрив відчит д-ра І. Черкавського „Без маски“ („Обличчя людини — дзеркалом душі“), що відбувся 6. червня ц. р. і викликав гарячі оплески численної авдиторії та завзяту дискусію, яка доказувала, що відчит був під кожним оглядом цікавий.

„вка“.

—o—

2 І ПІВ МІЛІОНОВА СОВІТСЬКА АРМІЯ ВІДБУДЕ МАНЕВРИ НАД ПОЛЬСЬКИМ КОРДОНОМ?

У праській пресі появилась вістка, що на західному пограниччі СССР **пічнуться небавом 8-тижневі маневри, в яких візьме участь 2 і пів міліона війська та 2.000 літаків найновішого типу.**

Як говорять, боєвий стан совітських полків піднесеться з 2.500 до 4.000 вояків.

ПАРТІЙНИЙ ПРОВІД „ДЕРЖАВИ РОБІТНИКІВ І СЕЛЯН“.

Совітська преса подає цікаві дані про особовий склад 14. конгресу КП(б)У. **Виявляється,** що між делегатами є лише **10% селян, 12% фабричних робітників, 20% державних урядовців і 58% партійних.**

На 500 делегатів лише 10 належало до компартії перед 1917 р., 3/4 з них вступило до партії вже по 1928 р.

54% делегатів не має середньої освіти; є між ними і неграмотні. (АТЕ.)

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 13

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ЮВИЛЕЙ ФРАНКА.

Серед цієї кипучої праці в Науковому Товаристві ім. Шевченка приходить урочистий день ювилею Франка. Це було 30 жовтня 1898 р. В салі поштового клюбу у Львові зібралися Франкові прихильники, головно студенти й селяни, і ждали приходу ювилята. Прийшли також пошанувати заслуги нашого поета — Юліян Романчук і Олександер Барвінський. А зі священиків явилися тільки два: о. Балабан із Закарпатської України і галицький о. Олекса Волянський. За якийсь час заворушилася саля. Прийшов Франко. Загреміло від оплесків. За хвилину піднялася заслона. На сцені пишався серед зелені портрет Франка; на столі лежали дарунки для ювілята, а на стіні висів гарний вінок від товмацького селянського товариства „Народний Поступ“. Почалося свято. Насамперед ішли промови: голови ювилейного комітету В. Гнатюка, представника української науки Михайла Грушевського, посла-селянина Стефана Новаківського, представниці українського жіноцтва Наталі Кобринської, довголітнього товариша й приятеля Мих. Павлика і голови „Академічної Громади“ Гриця Гарматія. Кожен із промовців освітлював зі свого боку діяльність Франка так, що з промов склався повний образ його заслуг для українського народу. Промовцям відповідав — ювилят.

Коли тепер прочитаємо відповідь Франка, бачимо цікаве психольоґічне явище: з цієї промови немов виходять тонесенькі червоні ниточки і обсотуються довкола головних ідей Франкової сповіді — „Niеco o sobie samym“. Франко не знав, на що прийдеться йому відповісти, і тому відповідь його можна вважати за імпровізацію, до якої дивним дивом і поетичне порівнання (себе до пекаря і муляра) і свої дві заповіді, а саме почуття обовязку й потребу ненастанної праці, узяв не з іншого джерела, тільки зі сповіді, що спричинила йому стільки прикростей. Видно, що поет довго мусів роздумувати над основою своєї сповіді, мабуть уже після її появи друком, коли мимохіть репредукував її в головних пунктах у своїй промові, дещо надто яскраве пропускаючи, на дещо накладаючи лагідніші фарби. Одно тільки нове було у відповіді Франка, а саме натяк на універсальність його діяльности: у Франка було гаряче бажання — „обняти цілий круг людських інтересів“ і в інших розбудити зацікавлення до них.

Після промови ювилята комітет передав йому дарунки й відчитував телеграми та привітальні листи. Особливо радували серця — листи й телеграми селян, деякі навіть віршовані. Коли які дарунки були милою нагородою поетові за його труди, то певне отсі прості, щирі, селянські вияви спочуття.

Концерт, що становив другу частину свята, відкрив „Вічний революціонер“ композиції Людкевича; опісля йшли співи й декламації. Відспівано між іншим пісню „Мій раю зелений“ композиції селянина Якова Остапчука. Цей концерт був подекуди дзеркалом поетичної творчости Франка.

По концерті була спільна вечеря. На промови й тости відповів поет. У своїй промові сказав він, що якби в нього було що з вдачі когута, то з приводу лестивих слів учасників ювилею йому виріс би на голові великий гребінь, але він не когут, не був і не хотів бути ані гетьманом, ані керманичем, тільки був собі звичайнісіньким жовніром, якого громада, що сама не любить ходити „рівним рядом“, раз-у-раз „штовхала“ і вибивала з ряду. Серед веселої гутірки минув вечір і так скінчився ювілейний день Франка, що після гірких, бурхливих днів дав йому багато сонячного тепла, радости, життєвої енергії й направив на шлях нового, трудового життя.

Після Франкового ювілею два дальші дні були призначені для святкування сотих роковин відродження українського письменства: 31. жовтня в старім театрі гр. Скарбка відбулися вистава „Наталки Полтавки“ і величавий концерт, а 1. листопада наукова академія у великій салі „Народнього Дому“ і святочна вечеря.

Перед виставою „Наталки Полтавки“ пок. Лев Лопатинський читав Франків прольоґ „Великі Роковини“, який, хоча пройшов поліційне сито, зробив велике враження. Сьогодні немає в Галичині промовця, який не спокусив би себе продеклямувати хоча декілька огнених рядків, закрашених іронією, з Франкового прольоґу.

На памятку прожитих днів всенароднього свята заснувалася з почину Михайла Грушевського „Українсько-руська видавнича спілка“, до якої ввійшов Франко дільним членом і потрудився для неї чимало, редагуючи й друкуючи багато своїх та чужих творів оригінальних і перекладних.

(Далі буде).

Японія змагає до приязни з Анґлією.

ІНТЕРВЮ ЯПОНСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРД. СПРАВ.

Японський міністр закорд. справ ген. Уґакі уладив пресову конференцію, на якій відповідав на запити закордонних журналістів.

На тему взаємин зі СССР відповів він загально, зате підкреслив, що з Англією Японія **бажає жити у традиційній приязни,** тому хоче полюбовно поладнати ріжниці поглядів у справі Китаю. Ґен. Уґакі вважає це одним зі своїх головних завдань.

Заміти, немов би **греблі на Жовтій Ріці** знищили японські летуни назвав ґен. Уґакі дитинним, бо японці не затоплювали би простору, що його заняли і не наражували би своїх власних частин.

Своєї політики супроти Китаю Японія не змінить. Вона вдоволена, що Німеччина відкликала дорадників з китайської армії.

Хоч Японія заключила протикомуністичний пакт з фашистівськими державами, вона зберігає парляментарний устрій, який найкраще їй підходить.

Посередництво третіх держав у японсько-китайській війні було б небажане. Договір 9-ох держав утратив актуальність.

Супроти Китаю Японія не має ніяких територіяльних аспірацій. Пакт Кельоґа вона шанує, але мусить брати під увагу далекосхідні відносини.

Справи української адвокатури.

КОМУНІКАТ УПРАВИ АПЛІКАНТІВ ПРИ СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ У ЛЬВОВІ.

З огляду на невідрадне положення українських адвокатських аплікантів, поглиблене розпорядком Міністра Справедливости про замкнення до кінця 1945 р. листи адвокатів і адвокатських аплікантів — Управа Аплікантів при С. У. А. у Львові, свідома наслідків того розпорядку для української адвокатури, зокрема для українських адвокатських аплікантів, взиває усіх ВП. Товаришів не зневірюватися в можливостях свого звання, не покидати адвокатури та твердо перетривати це переходове положення і надалі гідно виконувати свої завдання супроти власного стану і своєї Нації.

Управа взиває рівнож послідовно перестерігати резолюцій, що їх ухвалив І. Конгрес Українських Аплікантів з дня 20. лютого 1938 р., — зокрема VII. резолюції, яка звучить:

„Конгрес взиває усіх аплікантів українців, що стоять на національному ґрунті, обєднатися у Секції Аплікантів при С. У. А. у Львові. Конгрес визнає, що єдиною становою орґанізацією українських аплікантів є Секція Аплікантів при Союзі Українських Адвокатів у Львові“.

Через те особливо тепер яканебудь акція без порозуміння з Управою Аплікантів при С. У. А. є недопускальна і тому просимо всіх ВП. Товаришів у всіх важніших справах бути в постійному контакті з Управою.

Пригадуємо при тому, що кореспонденцію треба посилати на адресу: М-р Олександер Дроздовський, Львів, вул. Крашевського ч. 23 І. поверх.

За Управу:

М-р Маріян Дзьоба, заст. голови.
М-р Олександер Дроздовський, секретар.

На перехресті звільни хід воза!

Яка причина, такий вислід.

Римляни говорили: коли двох робить те саме, не є це те саме. Зрозуміле, що в цім випадку вони думали про вислід. Одному робота вдасться, другому ні. Наприклад двох письменників пише повість. Один створить архитвір, другий макулятуру. Приповідка має вигляди дійсности.

Однак й ця дійсність буває тільки умовна, бо вона дещо суперечить іншій правді, до якої дійшли новітні дослідники: ця сама причина дає цей сам вислід. Ця правда підносить нас на дусі, додає нам віри у власні сили і власну спромогу. Хто добре чогось навчиться стає добрим фахівцем і може бути певний що у ділянці свого фаху створить добру річ, яка дорівнює роботі іншого фахівця.

Ця математична правда має ще й ту прикмету, що її можна пристосувати теж до інших випадків, які на перший погляд не лежать в площині нашого діяння. Наприклад коли хтось виграв на льотерії (вислід), так тому, що грав (причина). Тому теж коли хто інший буде грати, напевне матиме ту саму змогу виграти. Ця сама причина дає змогу цього самого висліду.

З цього висновок, що треба передовсім створити причину — засобитися в льос до першої кляси сорокдругої Клясової Льотерії, а ця причина може вже в тягненні, що починається дня 22. червня, принести бажаний вислід.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З НАШИХ ЖИВЦІВ І ЛІТНИЩ.

Річка -- перла Гуцульщини.

Ой, перейду тоту Річку
Та затну смерічку, —
Таку маю білявочку
Як у траві чічку!...

(Гуцульська співанка).

Так як буйний Космач, славний своїми крилатими вітрами й шумними водопадами-гуками, красується у широкій долині, окруженій високими верхами, так сонячна Річка зі своїми стрімкими й дикими зворами, зачарована в маєстатичній тишині густих лісів, пишається у своїй первісній красі і мріє про старовіцьку, нічим необмежену свободу. Тільки рідко глибоку тишину переривають давінки маржини й овець, ваклинкування і співи пастухів, голос сопілки чи трембіти. Глибоко в долині, серед густого лісу, срібною стяжкою веться хрустально-прозора ріка, звана Річкою, від якої має назву село. Розкинені по кичерах і грунях хатки висять вгорі як ластівячі гнізда.

Вже здалека видно деревляну церкву в Річці, помальовану як писанка, одну з кращих на нашій Гуцульщині. Червона мінія, якою помальовані стіни ріцької церкви, відзначається незвичайно чітко на тлі зелені дерев і приковує очі мандрівника. Друга, старенька церковця на Снідавці, під Буківцем, память ще часи Довбуша. Він часто приходив до цієї церковці, як оповідають старі люди.

Ідучи від Космача за Брустурами з верху бачимо чарівну поздовжну долину Річки. Раненько роси мерехтять срібними килимами, потім сонце вичаровує перли-самоцвіти і позолочує смерекові звори; вечором молошні мряки залягають вузьку долину Річки і неначе сповивають її до сну.

В кожній порі дня годі відірвати очі від чудової панорами Річки. Не диво, що ріцькі гуцули кажуть з гордощами:

— Наша Ріська — єк писана чічька!

Від полудня захищає Річку від вітрів ріцький маєстатичний Буковець, від півночі лісистий Бруснйй. А далі — Ігрець, на пограниччі Річки і Криворівні, де любувалися красою наших гір І. Франко і Коцюбинський.

Незрівняні краєвиди Річки вичарував нам молодий і талановитий артист-маляр Михайло Мороз, у циклю своїх прегарних ріцьких картин.

Річку досі дуже мало відвідують наші дачники, хоч вона має всі умовини на кліматичну місцевість. Тому поляки з Варшави, Познаня і Кракова відвідують її влітку і взимі. Особливо польські малярі радо заїздять до Річки. Добре було би, щоб і наші молоді малярі туди загостили.

Сильне сонячне насвітлення, озон вітрів, багато лісів, джерела з великим відсотком мінеральних складників, як залізо, сірка і т. п., щави, гарна купіль, — все те робить Річку вимріяним місцем відпочинку для хорих на груди, нерви, анемію, і людей, що потребують направду спокою. Гарні прогульки, близькі на Брусний, Буковець, Середний, і дальші на Ігрець, Ґреґіт, Писаний Камінь і Чорногору, на Брустур, Космача, Шешор, Яворова, Криворівні, Жабя, Косова і т. д. уприємнять побут дачникам.

Річка є тепер важним осередком гуцульського народнього промислу. Тут працює багато майстрів, які з дерева і з мосяжу виконують прегарні вироби, що розходяться по цілому світі. Гарні є ріцькі ліжники й килими.

З Річки до Косова 14 км. доброї штраси. До Косова курсують правильно автобуси з Коломиї. Удержання в Річці незвичайно дешеве. Є гарні хати, можна дістати обіди. За всякими інформаціями найкраще звертатися до місцевого парохіяльного уряду. Літвин.

—о—

СМЕРТЬ МАРШАЛКА СОЙМУ — ЦАРА.

В суботу 18. ц. м. рано помер у Варшаві маршалок сойму Станислав Цар по важкій недузі серця і запалення легенів. Ст. Цар уродився в 1882 р. у Варшаві, де скінчив теж студії і відкрив адвокатську канцелярію. Від грудня 1918 р. до 1923 р. був шефом цивільної канцелярії начальника держави марш. Й. Пілсудського, опісля в 1928 р. міністром справедливости, опісля в 1928 р. головним референтом нової конституції з 1935 р. Був теж головним референтом нової конституції. На вістку про його смерть всі соймові комісії припинили свої праці.

ВИМИНАЙ ІНШИХ З ЛІВОГО БОКУ!

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Середа, 20 (8) червня 1888.

ЧИМ ОРҐАНОМ Є „ДІЛО“?

У статті, в якій демаскує клеветницьку роботу „Кіевского Слова“ та „Червоної Руси“ „Діло“ пише:

„Накінець ми радіб уже раз довідатися з органу п. Маркова документно: чим властиво органом є „Діло“ і на чиїй стоїть службі? Що кілька місяців довідуємось від нього чого іншого: „Діло“ вже було у нього і орґаном Романа Чарторийського, і органом Юрія Чарторийського, і органом Адама Сапеги, і орґаном Земялковського, і органом гр. Таффого, і органом шкільної ради, і органом учительського кружка, і органом якихсь „червоних“ поляків, — ну, „Кіевское Слово“ каже, що хотіло бути ще й органом „москалів“, а стало орґаном „ордена Льойолі“ — тож бійтеся Бога, п. редакторе „Пролома“ і „Червоной Руси“, зробіть нам ласку і скажіть раз, але вже так напевно: чим органом є „Діло“? Щоби аж тільно правд було нараз — то якось дивно здається. Правда може бути тільки одна. Що-ж властиво правда?!“

ГОЛЯНДІЯ ЗБРОЇТЬСЯ.

„Вже і Голяндія зачинає поволи зброїтися. З Амстердаму повідомляють, що комісія, яку установив король для виготовлення закона про красву оборону займається тепер головно справою заведення загального обовязку військової служби і здається, що заявиться за цим обовязком“.

ЗБІЛЬШУЮТЬ АВСТРІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО.

„Вінер Аб. Пост“ подає, що на підставі воєнного буджету, внесеного перед спільні делеґації, можна робити висновки про значне збільшення австрійського війська. І так мають створити 1341 нових офіцерських місць і відповідно до того тільки офіцерів підійде на вищі ранги. Військо збільшилося на 1341 офіцерів, 3136 вояків і 407 коней. Найбільші зміни зайдуть в піхоті, бо при штабі кожного полку утвориться одно місце капітана І. кляси до „спеціяльних доручень“.

ТЕЛЬАВТОГРАФ.

„Так називається новий винахід американця Ілі Ґрави, який може вскорі заступити цілком телефон. Це рід телеграфу, що подає все те, що на одному кінці написати або нарисувати так само вірно на другому кінці електричного дроту“.

Літературна сторінка.

Велика циклічна повість.

(„Тихий Дон" М. Шолохова)

Хто ще кілька років тому мав нагоду читати в оригіналі „Тихий Дон" Шолохова, тепер скоріше знайде його у західно-европейських перекладах. У польському перекладі появився VI-ий том цієї великої повісти у вид-тві „Рій". Хто не читав попередніх томів, зможе і на підставі цього одного виробити собі погляд про характер цілого твору. М. Шолохов належить до тих нечисленних російських письменників, які без огляду на зріст терору можуть продовжувати свою працю, якнайменше складаючи жертв на вівтар кровожадного божка комуністичної диктатури, який домагається від письменників щораз-то нового кадила. Цей привілей не звязаний у Совітському Союзі з талантом автора, а з чисто особистою позицією, залежною від ріжних таємниць, що пропадають між коридорами чрезвичайки та приватним бюром Сталіна.

VI-ий том „Тихого Дону" можна теж читати як окрему цілість. Техніка Шолохова видається дуже проста. Деякі глави він починає історичними інформаціями, в якій стадії находиться війна червоноармійців з відділами донської армії: „Червоні армії 8-а і 9-а, що перед весняними повенями не встигли переламати спротиву донської армії і посунутися за Донець, усе ще на поодиноких відтинках пробували перейти до атаки. Ці спроби кінчались здебільша невдачами. Ініціятива переходила до донського проводу". Після цього приходять інформації, які відділи де розташувались, хто ними проводив і який плян наступу. Безпосередньо після короткого вступу входимо у саму дію повісти, що змальовує переживання донських козаків-повстанців та поодиноких членів родини у звязку з подіями на близькому фронті. Цей фронт часто перерізує наполовину села, тіла і серця членів тої самої родини.

Головною діевою особою є тут Григорій Мелехов, командант першої повстанчої дивізії донських козаків, що борються з большевиками. Це козарлюга, що не знає стриму у своїй сміливости, загонистости, пристрасти і воює з природної потреби — сам собі пан. Там, де можнаб обережно підходити стежею на ворога, він воліє зарискувати очайдушний лет верхи під обстрілом ворожих скорострілів, але у хвилини, коли при переправі ворогів рікою може рішатися неодна ставка виграної, він може два дні не виходити з хати, приваблений відвідинами своєї любки.

Шолохов змальовує головно донських козаків настроєних проти большевиків і не церемониться, коли передає їх устами погляди населення про жорстокости червоної армії та ненависть до неї. Він не вважає теж за відповідне протиставляти донським козакам червоноармійців у сильних, шляхотних або оригінальних типах, якби залишаючи собі остаточне враження на ті томи, де буде змальовувати перемогу. Поруч головного героя він уміє зарисувати кілька виразних, цікавих типів. Ядерний діяльоґ діевих осіб багатий на побутові вислови, з яких неодин нагадує нам наші влучні народні приповідки; у розмовах не можна обійтися теж без брутальних лайок та епітетів, таких характеристичних для простолюддя і громадянської війни.

Окрасою повісти є короткі описи природи. Це не стилістично придумані прикраси, які так часто повістярі вважають за свій обовязок вимотувати на папері, підбираючи штудерні порівняння. Шолохов бачить образи і передаючи їх залишає у нашій уяві бодай рямці, що сяють прозолоттю.

„Зпоза горбка, як перед бурею випливали у величній мовчанці верхівя білих скублених хмар. Полудневе сонце розпекло землю. На вигоні посвистували суслаки, їх притишений, трохи сумний свист дивно сплітався з піснями життєрадісних жайворонків, — тиша, що находила після перегрому гармат була така люба серцю Наталії, що вона стояла непорушно, заслухана жадно у просту жайворонкову пісню, у скрип криничного журавля і в шелест вітру надиханого полиновою гіркотою. Той крилатий, степовий вітер від сходу був гіркий і душний. Він дихав спекою розгорілого чорнозему, опяняливими пахощами всіх трав, що принишкли від сонішної жари, але вже чути було недалекий дощ. Від Дону йшов запах млосної вогкости, — ластівки пронизували повітря, майже доторкаючися землі роздвоєними вістрями крил, а десь високо, дуже високо, під зеленавим склепінням неба тріпотів степовий шуліка, втікаючи перед недалекою бурею".

М. Шолохов у своїй великій „циклічній" повісти має ту перевагу над такими великими повістярами, як Жіль Ромен або Мартен ді Гар (цьогорічний Нобелевий лавреат), що він не потребує для кожного нового тому аранжувати характеристичні суспільні події, щоб змалювати ширше тло повісти, а йде за головними етапами громадянської війни.

м. р.

Коли повістяр починає фільософувати...

Один із найчільніших французьких повістярів Жорж Бернанос, автор славної „Під оком сатани" видав нову грубезну книжку під досить дивним заголовком „Великі цвинтарі під місяцем". Неодин читач узяв її в руки переконаний, що це повість. Тимчасом це ліричні міркування про мораль і політику. Бернанос має вже за собою одну таку книжку зперед 7-ох років „Великий страх правовірних". У цій першій — він католик і монархіст нападав на французьку інтелігенцію за її лібералізм і республиканство. Все це було природне і можна було сподіватися, що друга така книжка продовжить чи розвине його дотеперішні погляди в тому самому дусі.

Та ось велика несподіванка. „Великі цвинтарі" виглядають, якби справді впали з місяця. Це страшна атака на націоналізм, традиціоналізм, на ввесь національний фронт у Франції та Еспанії і на найчільніших представників французького католицизму, критика Г. Массіса, поета Поль-Кльоделя, монархіста Морраса. Бернанос упевняє, що має право до такої страшної критики, бо довгі роки працював поліч із правими, отже добре їх знає. Його син боровся у рядах ґенерала Франка і втік з того фронту від огиди — політичних махінацій і жорстокостей. Чи може Бернанос перейшов нараз на ліво, як це трапляється у теперішніх часах неодному ідеольогові, який посварився із приятелями, встав лівою ногою з ліжка або якого попросту вкусила вночі блоха. Ні. Він надалі боронить веж своєї твердині і тільки виливає всю жовч на своїх однодумців.

Нашого читача неознайомленого із французькою історією та ріжними ідеольогічними течіями мало може цікавити така полеміка. А проте поява такої книжки, що нагадує бомбу збунтованого школяра, може бути повчальним прикладом для письменників без огляду на їх партійну чи ідеольогічну принадлежність. Французька критика — саме та, яка повинна затирати руки з утіхи, що визначний письменник накинувся на протилежний табор і та, яка повинна виправдувати чи боронити свого однодумця, зустріла з вибачливою іронією твір, який є зразком хаотичної пустомельщини. Бернанос попробував собі пофільософувати на громадські теми і зніс таке зозулине яйце, що вонє тхне крізь розбиту шкаралущу. Усе тут наплутане: справедливість, милосердя, правда, воля, мужеськість, святе Письмо, газетні статті, Гітлер, Салязар...

Дуже поміркований критик зрівноваженого завжди спокійного „Тан" — Андре Терів таки не втерпів після лектури цієї саламахи і сказав виразно: „Вже ця мішанина апокаліптичних диґресій і незручних роздумувань разом із доказами про людську підлоту та жорстокість, які Бернанос повідкривав у теперішньому світі, вже могла майже вбити книжку. Якби це все можна було звести до рямок памфлету то це булоб дуже гарно. Але маніфест? Сповідь? Манівці, на які зійшов автор, пробудять сумнів навіть у тих, що хотілиб його мати за союзника: сумнів, чи він взагалі вмів колинебудь бачити обєктивно світ. Він має більше хисту в уяві, ніж у передачі того, що правдиве. У ролі повістяра він переноситься у світ, який створив і де створені ним дієві особи є сильніші за нього і втримують його у гармонії, але як мораліст, він засуджений на власні сили себто на повне безладдя".

Саме в останньому часі один із наших письменників — талановитий новеліст видав у нас аналоґічну книжку, де хотів при помочі історичних фактів з нашої давнини забавитися у психольоґа, расольоґа, історіозофа. У своїх месіяністичних міркуваннях він не завагався навіть покликуватися на теорію одного старого комічного маняка, якого ніхто в нас не бере поважно. Без ніякої фільософічної освіти і без найменшого почуття гумору цей наш молодий історіозоф сплодив твір, який може імпонувати широкій пів-інтеліґентній масі, що відчиняє рот із дива перед мудрезними вченими термінами, чужими прізвищами і заголовками та „потужною" ідеєю, який то з нас вибраний нарід — нічим ізраїльський! Ясно, що поважно аналізувати наукові та фільософічні теорії таких письменників із голубиним серцем і не більшим мізком, булоб смішно.

На жаль, у нинішних часах, коли щораз сильніший голос має вулиця, юрба, безкритична, фанатична маса і коли кабінетні люди хотілиб наслідувати великих провідників мас бодай пером — щораз частіше трапляється таке сумне явище, як з Бернаносом, що письменники хотять наслідувати ґенералів або бодай фельдфеблів. У висліді вони роблять враження одержимих, яким перемішалися не тільки поняття, але і слова, не тільки почування, але і нерви.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

Ріна Балагурська. „Дівчина [illegible]" написана грамотно. Тема трохи за дрібна на новелю; требаб її сильно „підмалювати", щоб зазначити контраст між сподіваним нещастям і веселим закінченням. Чи використаємо її — ще не знаємо; це буде залежати від решти присланого на конкурс матеріялу.

Р. Д. „Найбільше бажання". З Вашої новелі [illegible] не можна догадатися, де відбувається дія. Вона написана легко, але має деякі частини зовсім зайві. Відношення героя до його добросердної опікунки не змальоване досить виразно. Ви (маємо таке враження) пишете „від руки", зовсім не напружуючися; не передумуєте композиції і мало дбаєте за мову, мабуть тому, що пишете оттак собі, як говорите.

Л. І. „Чи св. Миколай?" Ця гумореска моглаб підійти до популярного часопису.

О. В. „Комфортове мешкання". Ви не зробили з такого випадку новелі, а попросту переповіли його, що таке-то трапилось.

Аркадій Орел. „Пригода з духом" моглаб заступити малий фейлетон, як гумореска. Її матеріял за бідний на весело.

Сторінка без політики.

Хто щадить, той цінить...

Люди стараються ріжними способами дійти до маєтку. Дехто вважає добрим способом і такий, як виграти в карти, на льотерії, на рулетці, заробити на біржі, не говорячи вже про тих, що уживають нечесних способів. Здавалось би, що все одно, яким чином збагачуємося. А тимчасом це не така проста справа. Хто тільки глибше подумає, той признає, що інакше виглядає багач, який раптом виграв, або найшов гроші, а цілком інакше той, хто дійшов до маєтку пильною працею та ощадністю. Інакше вживатиме свого майна той, кому воно просто „впало в руки", інакше той, хто важко працював і складав гріш до гроша. Маєток цього останнього буде триваліщий і певно вжитий корисніше для власника і загалу, як маєток, набутий легко. Сміло можна сказати, що тисячка в руках того, який важко працює і щадить, робить звичайно більше добра, як десять тисяч у руках легкодуха, що несподівано здобув майно. На це маємо богато доказів з життя. Якось не чути, щоб хтось із тих щасливців, які виграли гроші в карти чи на льотерії, помножили той гріш бодай у двоє в своїх руках. Ні, вони звичайно скоро упораються з ним, він стопиться в їх руках до зера. Дуже часто пускають так свій маєток і ті, що дістали його у спадщині. Зате чуємо, що правдиві міліонери, великі багачі, які вміють уживати свого майна на користь людства (великі фабрики, що виробляють дешевий товар, тисячі робітників, великі фундації) доробилися бучі кваально від сотників працею й ощадністю. До таких належить Рокфелер, Морган, Форд, Батя та інші. І це зовсім природне. Річ у тому, що хто запрацював і заощадив, той уміє цінити і вміє вживати свого добра на правдиву користь свою і загальну. І тільки такі добра — багатства є тривким дорібком одиниць і народів. І тільки такі одиниці, що ощадністю доробляються, направду збагачують не тільки себе, але й свій нарід. Вже їх перші ощадности, зложені в рідних банках, працюють і для загалу, а й потім, коли своїм маєтком почнуть орудувати самі власники, вживають їх так, що з того є теж велика користь загалові. Ось — виразна вказівка тим, хто ще досі мав у тій справі деякі сумніви. Найпевніший спосіб, збагатити себе і рідний загал, то працювати і щадити, розуміється, раціонально, в рідних фінансових установах.

Ю. Ш.

Коли арештантка закохується у вязничім сторожі.

Пятьдесятьлітня Амелія Турато відсиджувала кару за обман та злодійства у вязниці Монпеліє. Підчас свого побуту у вязниці вона закохалася у своїм сторожеві. Доки вона сиділа у вязниці, все було ясьно, колиж закохану злодійку звільнили після відбуття двох третин кари, настали для неї дні справжньої любовної муки. Вона не хотіла виїхати з Монпеліє, щоб лиш бути якнайближче біля свого коханого. Та він мусів перебувати майже ввесь час у вязниці, у вільних хвилинах не міг теж показуватися в містечку, в якім його всі знали, прилюдно з б. злодійкою.

На лихо, на закохану впав ще інший удар, а саме влада не хотіла мати Амелії Турато в Монпеліє і безпосередньо після звільнення з вязниці, засудила б. арештантку на виселення до іншого міста. Тоді Амелія пустилася на спекуляцію, а саме рішила не підчинитися приказові влади й довести таким чином до арештування. Ця спекуляція покінчилася сподіваним успіхом, одначе неповним. Бо хоч Амелію справді арештували, то посадили її в іншій вязниці, не в тій, де виконував службу її коханий.

Та любов перемагає навіть вязничні мури і сторож затуживши за своєю любкою, відшукав її в новій вязниці та зголосив до своєї влади прохання, щоб йому дозволили повінчатися з Амелією Турато.

І справді вязнична влада погодилася на оригінальне подружжя, яке теж відбулося у вязничній каплиці. Весільний почот складався з вязнів і вязничних сторожів.

Після вінчання Амелія дістала на підставі подружжя право побуту в Монпеліє і тому теж негайно після того її звільнили.

ПОСТРАХ ЖІНОК.

В одній з американських вязниць помер серед таємничих обставин вязень на прізвище Бассак. Його перевезли були негайно після занедужання до лічниці, одначе не вспіли вже його відратувати, лиш ствердили, що смерть прийшла внаслідок отрути.

Шеф „йодів".

Кілька хвилин перед смертю вязень відзискав память і тоді признався не лиш до злочину, що він за нього сидів у вязниці, але теж і до того, що він був шефом банди „йодів".

„Йоди" працюють від недавна на терені стейтів Вірджинії і Фльориди викликуючи справжній пострах серед жінок.

„Йоди" полювали на гарні й багаті жінки. Вони грозили їм змасакруванням рук, якщо вони не хотіли би заплатити викупу. В 1935 р. „йоди" схопили 4 жінки й важко поранили їм руки, так, що на руках залишилися погані близни. Це була жахлива пересторога для інших жінок, які від того часу послушно платили бажаний викуп.

Хто строїв?

Урядовців слідчого уряду не цікавили так зізнання Бассака, як те, хто його отруїв і яким чином насипали йому до страви отрути. Чи у вязниці є хтось із членів банди, який був заінтересований у тому, щоб отруїти свого шефа? Поліція переслухала вязнів, які помагали в кухні, одначе нічого не могла відкрити. Щойно четвертого дня слідства один із вязнів знайшов у келії вбитого Бассака вирізок часопису, на якому був портрет гарної жінки і під ним підпис:

„Дженні Обганор, яка заручилася з фабрикантом тютюневих виробів Жозе Шарден".

Тоді поліція зацікавилася тою панною Обганор, здогадуючися, що вона мала щось спільного з убивством Бассака. Підозріння були оправдані — але виринула нова перешкода: Дженні кудись щезла без сліду.

Фабрикант тютюневих виробів знав лиш те, що вона виїхала несподівано з міста. Він кохав гаряче свою наречену і обурювався на саму згадку, що її імя можна в якийнебудь спосіб вязати з померлим гангстером. Та вже небавом закоханий фабрикант мусів змінити свою думку, коли гарну Дженні арештували в Міямі на Фльориді. В її торбинці знайшли 80.000 долярів та залізничий білет до Канади, куди вона хотіла втекти.

Страх перед зрадою.

Два дні не давала арештована красуня ніяких вияснень. Щойно в перехресному вогні питань вона призналася до всього:

Я була нареченою „спеціяліста від рук" Атора Бассака. Я працювала разом із його людьми й любила Бассака. Та згодом я зненавиділа його. Коли Бассак опинився у вязниці, я познайомилася з Жарденом, якого покохала я з цілого серця. Одначе я побоювалася, що Бассак зрадить мене й таким чином знищить ціле моє щастя. Мені вдалося порозумітись з одним із сторожів та з важким трудом намовила я його, щоб він насипав Бассакові до страви отрути, що я її сама йому доставила."

Сторож признався до вини. Дженні видала теж інших спільників банди, з яких 5 арештували, 10 вспіло втекти.

МАДЯРСЬКІ ЖІНКИ СЛУЖИТИМУТЬ ПРИ ВІЙСЬКУ.

Мадярський премієр заявив недавно в парляменті, що в найближчому часі уряд зголосить внесок про військову службу жінок. Цю службу будуть жінки виконувати в армії так, як її виконують досі у громадській роботі.

Коли почалася світова війна, мадярські жінки заступили мужчин у багатьох випадках і після закінчення війни той стан зберігся й далі до деякої міри. Ще й тепер кількасот тисяч жінок у Мадярщині заробляє собі самостійно на хліб насушний. Приблизно 30.000 жінок працює в державних і громадських урядах та установах. Ще більше жінок працює в приватних урядах і бюрах. Доволі велика скількість мадярок працює в ріжних важких чорних ділянках праці. Чимале число працює в таких наскрізь жіночих професіях, як кравецтво, моднярство.

У вільних професіях мало жінок. Жінок письменниць усього 30, журналісток к. 100, приблизно стільки є теж малярок і 20 різьбярок. Крім цього в цілій Мадярщині нараховують 80 професійних співачок, 40 піяністок і 80 артисток.

Деякі з жінок винайшли собі такі професії, що про них давніше на Мадярщині навіть ніхто й не думав. Напр. одна мадярка займається тим, що ночами пише на центральній біржі любовні листи для служанок. Інша знову мадярка вночі працює як танцюристка в Будапешті, вдень працює як фризієрка.

—o—

КЛІНІКА КНИЖОК.

У присутності міністра освіти та учених ріжних країв відбулося в Римі відкриття інституту книжкової патольоґії. Це перше цього роду заведення в Европі. Той інститут можна назвати зовсім легко клінікою для хорих книг.

Книжки дуже часто нездужають, іноді навіть на смертельні недуги. В Італії за останні роки відкрили в бібліотеках та книгозбірнях справжні пошести якоїсь заразливої книжкової недуги, яка спершу появилася на Сицилії і відти поволі, але безупинно поширювалася на північ та досягла Умбрії. Міліярди малих, ледви замітних оком муравлів нападає на шафи й полиці з книжками і в кількох днях знищують усі книжки й рукописи.

В новім інституті техніки - експерти ведуть досліди над зладженням якнайкращої сорти паперу і друкарської фарби. Інші експерти працюють над направою ушкоджених ріжних мірників.

При поданому інституті відкрили біологічний, хемічний і фізичний відділ і в так [illegible] ділах переводять теж безупинно відповідні досліди та експерименти. Кілька кімнат призначили на музей книг, в якім збирали книжки, рукописи й папіруси, які перейшли повені, землетруси та книги знищені [illegible] насікомими.

У найближчому часі інститут [illegible] книг прийме до свого будинку одного з найвизначніших пацієнтів: біблію Бордо з [illegible] яку сильно надів зуб часу і її треба [illegible] відмолоднити.

ВЕСЕЛЕ

СПОСІБ НА ВЛОМНИКІВ

— Коли я переходив уночі попри вашу ювилірську крамницю, все було ясно освітлене. Не боїтеся вломників?

— А ви не читали реклями, що й [illegible] ночі кладу у виставовім вікні?

— Ні, щож там написане?

— „Кожна штука коштує 1 зол."

ДОБРА ПРИЯТЕЛЬКА

— Ти носиш прегарний капелюх. [illegible] подобається з року на рік більше.

З нових видань.

ЮВИЛЕЙНІ ОБРАЗИ „ПРОСВІТИ“.

Діловий Комітет 70-ліття „Просвіти“ видав для вшанування і пропаганди ювилею сім барвних образів. Образи подумані й виконані оригінально й по мистецьки, імена С. Гординського, М. Бутовича й Юл. Крайківського, що виконали ці образи, говорять за себе. Перший великий образ — це розвинений прапор „Просвіти“ (посвячений недавно на горі св. Юра) у своїх природніх красках у мистецькому обрамуванні, з підписом на подобу старовинних підписів на портретах: „В силі духа перемога і щастя народу!“ Сотні тисяч свідомих українців, що не могли прибути на посвячення прапору, матимуть змогу бачити цей найкращий з відомих нам досі національних прапорів на тому образі. Другий образ — це символіка загального членства Матірної „Просвіти“. Перед алегорією „Просвіти“ (Діва на хмарах) ідуть площею біля дому „Просвіти“ стрійні лави просвітян, всі вітки народу у своїй народній ноші, з прапорами. Під голос трембіт клониться прапор перед „Просвітою“. Третій образ — символіка всенародности „Просвіти“. Всі верстви народу гуртуються під стягом „Просвіти“. Сама-ж „Просвіта“ виступає тут як удухотворена Діва, яка так милує наше око, як ніодна з подібних алегорій. „Просвіта“ оперла свої руки на дівчинці з Полісся і на малому гуцуликові. — так щасливо добрали мистець (Ю. Крайківський) ідею зєднання найдальших віток народу під одним прапором „Просвіти“. Чотири малі образи зображують науку неписьменних: хлопчик на колінах матері читає першу книжечку, — молодий селянин читає часопис, а неграмотний пропадає в пітьмі, — мала школярка вчить старого батька читати, — той сам батько вчиться і писати. Під образками влучно підібрані народні приказки про вагу освіти: „Не кайся рано встати, а молодо вчитися“, „Ученому світ, невченому тьма“, „Не вчився розуму до старости, а до смерти“, і навіть один повний гумору: „Краще сороці без хвоста літати, ніж письменному вміти читати, та не вміти писати...“ Загалом ювилейні картини „Просвіти“ — це дуже щаслива думка Ділового Комітету. Вони подумані так, що своїм мистецьким виконанням усім загально подобаються і стануть певно прикрасою стін по всіх свідомих домах і установах, — а своїм наскрізь виховним змістом поглиблять пропаганду просвітної ідеї. Треба тільки пособляти тому, щоб ці картини розійшлися в сотнях тисяч між народом. А це можливе, бо ж картини, як на свій високий рівень, не дорогі (великі по 5 зол., малі по 50 сот.) і ввесь прибуток з них іде на продовження великої праці Ювилятки для всенародного добра.

Образи замовляти через Філії „Просвіти“, або просто в Книгарні „Просвіти“, Львів, Ринок ч. 10. І. пов.

НОВИНКИ.

— Лиси, пелеринки, кравати з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до переховування літом. 3229

— Найцікавіший і найбагатший змістом український релігійний часопис „Лицарство Пресвятої Богородиці“. Львів, вул. П. Скарги 3. Ч. розр. переказу 233. Річна передплата 1.20 зол. Поодиноке число 10 сот. —4

— В клюбі „Нової Хати“ і „Труду“, Львів, Ринок 39, в понеділок 20-го ц. м. в 18. год. розкаже д-р Харитя Кононенко про свої враження з Чайкович. 1347

— 50-літній Товариський Зїзд абітурієнтів Академічної Гімназії у Львові з р. 1888 відбудеться 29. червня ц. р. Збірка: год. 8. рано в Народнім Домі, III. пов., вул. Рутовського. Просимо всіх товаришів до участи. За Комітет: Д-р Ів. Бережницький, Петро Берест, о. В. Томович. 1310

ВІДГУКИ ДНЯ.

Думки на площі.

В неділю вшановують наші спортовці ювилей Просвіти...

Не хочеться вірити, що це вже останні імпрези на площі Сокола-Батька. Може й тому такі маси народу плинуть на площу. Може деякі плинуть перший раз за останні роки, може деякі на імпрезу і не цікаві. Плинуть... Кожний, хто прийде до так нам усім добре знайомої брами — дивиться на неї, мовби вперше її побачив. Кожну букву напису оглине, кожну рисочку вивіски запримітить, кожну дошку, кожний стовпик обдивить... Як господар свою власну огорожу.

А коли ввійде за браму, то стає, набирає повні груди повітря, мовби втягав у себе не те, чим дихав перед хвилиною. Потім обкидає оком — на ліво кусень площі і садок, на право кусень зеленого пригорбка і грище.

Все це старі знайомі, але чогось тепер чогось ніби інакше виглядають, ніби в іншому світлі, ніби з іншого боку.

Після того йде повільним кроком уперед, дійде до кінця площі, постоїть, оглянеться, подумає і таким самим кроком вертається назад.

Спробуйте в отсю неділю підглядати людей. Можете дивитися й на імпрезу „Спортовці Просвіті“, але будуть і перерви. Тоді зверніть увагу на окруження.

Я недавно так зробив...

Якийсь старший громадянин ішов площею рівномірним кроком, а уста його ворушились немов би молився. Рахував скільки кроків має площа вздовж. Потім швидко пішов у бік аж до кута паркану і знов рівномірний крок і знов порух уст. Це міряння площі вшир.

Якась сива пані сіла під липами на лавочці, розсіяла теплий погляд по цілій площі і тільки голова хиталася під вагою думок. Може пригадувала свої молодші літа, якісь імпрезові комітети, а може доньку чи сина згадувала. Може та донька нині за світами, може той син нині під землею, а колись отут, таки отутечки, були вони. Молоді, веселі, сонце в червні. І хто то ще з ними був?!.. Ах! Був цей, був той... Зір сивої пані зосередився на публиці... Ось професорова, ось радник, ось редактор... Де-де! Споловіли колись румяні щічки, припали іней колись чорні чуприни. Часи-часи!... А здається, що це все вчора, ну — тиждень тому, найвище рік...

Перестав я підглядати других, а поринув у своїм власнім спомині як у прозорім плесі. „Купуймо город!“ „Збираймо на майдан!“ „Добудьмо грище!“... А потім: „Кожний квадратовий метер пять корон!“ І картки зі світлинами: малий хлопчик, самітний як жайворонок на небі, серед великої площі на свому власному метрі. Може батько купив для сина, а може син сам складав, цукорків не їв, оріщків собі відмовляв...

А потім друга картка: старший громадянин на двацяти метрах. Це вже так як король на шахівниці. Може багатий і не робило це йому рубрики, а може й бідний. Все одно — гідний памяти.

Далі Здвиг у 1914 р. Ціле море народу, цілий ліс шуму і цілий Прут гамору. І я в тому морі. Не як глядач, а як учасник Здвигу. В руках диск, а в оці охота на першу нагороду... А над нами всіма — найстарший сокіл — нині вже десь сивий як голуб, але ще напевно дужий — Іван Боберський.

„Ой та на синьому морю
Та на білому камені“...

Галактіон Чіпка.

— Конфіската „Діла“. Вчорашнє число „Діла“ (131) підпало конфіскаті за один рядок зі вступної статті п. н. „Дійсність і містифікація на Волині, Поліссі й Холмщині“.

— Лікарську ординацію шкірних і венеричних недуг по бл. п. д-рові Евгенові Дурделлі перебрав д-р Михайло Дубовий та веде її від 20. червня ц. р. у Львові при вул. Костюшка 4.

— Ви невдоволені з Ваших фото-світлин тільки тому, що відбитки та побільшення не виконано якслід. Відповідно дібраний свіжий фотографічний матеріял та старанна робота дають часто неімовірні осяги. Звертайтесь зі закупом фото-матеріялу до української крамниці Е-комп, Львів, Сикстуська 29. 1639

— Як їхати на відпочинок, то тільки в гори. Найкраще положений пансіон Зелемін в Гребенові дає запоруку найкращого відпочинку.

— Святочну академію з нагоди закінчення шкільного року уладжує українська школа при Українській Громаді у Брні в неділю 19. ц. м. при вул. Старій ч. 11. По академії спільний чай.

— Замкнені реколекції. З нагоди ювилею 950-ліття Хрещення України, Академічне Душпастирство організує в днях від 29. червня (пополудні) до 3. липня (рано) в Христіянськім Інтернаті, вул. Супінського 21. замкнені реколекції для мужеської академічної молоді під проводом о. д-ра П. Маркевича ЧСВВ. Академічне Душпастирство запрошує українську академічну молодь взяти численну участь в цих духовних вправах. Оплата за удержання дуже низька. Зголошення в домівці Т-ва „Обнова“, вул. Коперника 36 (під вежею) кожного понеділка, середи й суботи в год. 18—19.

— Милу несподіванку для пильних учеників уладжує дирекція кіна „Палас“ з нагоди закінчення шкільного року. Кожна львівська гімназія дістане по 30 безплатних місць на прегарну фільму Фокса п. н. „Борнео“, що його накрутили відомі подорожники Мартен та Осі Джонсон. Дирекції гімназій, які ще не дістали запрошень з кіна „Палас“ зголоситься самі до дирекції кіна „Палас“.

— Ціни овочів і городовини у Львові. У суботу на львівському ринку були такі ціни овочів і городовини: черешні 1.40, 2.40 зол. кг., трускавки 80, 1.00, 1.20 зол. кг., суниці 10—15 сот. склянка, бараболя 70 сот. кг. (в пятницю продавали вже по 40—50 сот. кг.), агрест 40 сот. літра, щеплений 70 сот., горох кватирка 40 сот., салата 5—10 сот. головка, калярепа 5 сот. штука, огірки 30—50 сот. штука, рабарбар 30 сот. кг., рожа 70 сот. кг.

— З Борщівщини повідомляють, що по наших селах солтиси, маючи до помочі кількох вартівників, ходять від хати до хати і розвалюють всюди плоти й огородження, наказуючи ставити нові. Спершу наказували нашим людям плоти й огородження білити. Але відтак щось передумали і все побілене, чи ні, розвалюють. Тепер наші села виглядають, як по погромі. Чи це мусить бути? Є багато бідноти, що не має чого до уст вложити, не то ставити нові паркани й огородження.

— Польські людовці організують протестаційну акцію проти проєктів нових самоуправних законів, над якими радить тепер сойм у Варшаві. З тією метою людовці рішили зорганізувати повітові зїзди, щоб вияснити своїм членам до чого змагає польський уряд при допомозі нових самоуправних законопроєктів.

— Добошинський стане третій раз перед судом. Найвищий Суд у Варшаві скасував частинно присуд трибуналу окружного суду у Львові і тому Добошинський відповідатиме третій раз перед судом. Його притягне до відповідальности прокуратор за участь у збройнім союзі і нападі на станицю поліції в Мисланицах. Добошинського судитиме трибунал окружного суду у Львові.

— Кінна поліція у Станиславові. До воєвідської команди державної поліції у Станиславові приділили кінний відділ, якого залога є у Крехівцях коло Станиславова.

— Розвівається легенда навіть.. у Бориславі. В ендецькому „Слові Народовому“ з 18. ц. м. читаємо: „У Бориславі назвали одну вулицю іменем відомого з протиукраїнських виступів пос. Бронислава Война-Войцеховського. Недавно відбулося засідання комісії розбудови м. Борислава, на якім інж. Павло Лемецький виступив з внеском, щоб комісія змінила своє рішення у справі назви вул. Залізничої іменем пос. д-ра Б. Войцеховського і назвала її іменем Стефана Окшеї, польського боєвика, якого москалі за-

судили на кару смерти. Тому, що за цим внеском голосувало трьох членів комісії (при спротиві одного) цією справою займеться ще міська рада, що мабуть затвердить це рішення. Свій внесок інж. Ленецький мотивував тим, що годі називати вулицю прізвищем живої особи, бо не відомо, що вона може ще зробити. Щойно по смерти можна назвати вулицю іменем особи, яка заслужилася для громадянства. Ось так — кінчить „Слово Народове“ — розвивається легенда про пана посла навіть... у Бориславі.“

— Львівська хроніка. Поліція арештувала братів Едмунда та Антона Міщаків за вимушування грошей від дирекції фабрики корків. — У робітні ювілера Вольфа Авсштайна в пасажі Гавсмана завалилася стеля і зранила ювілера та його двох робітників. На вістку про цю катастрофу технічна комісія міської управи оглянула льокаль та опечатала його. — При вул. Потоцького застрайкували робітники, які працюють при направі вулиці. Крім того застрайкували робітники, які працюють при направі вул. Рицерської тому, що не дістали винагороди та виповіли їм працю.

— Скандальний процес у Грудзьондзі. Польська преса широко розписується про присуд окружного суду у Грудзьондзі, перед яким відповідав комісар рухомої бриґади скарбової контролі Думанський за неморальні вчинки з малолітніми дівчатами, що їх він допускався в бюрі. Процес викликав широкий відгомін у цілій Польщі тому, що суд увільнив комісаря від вини і кари мотивуючи тим, що підсудний не знав віку дівчат, а зрештою діяв... для добра служби, бо таким чином здобував необхідні дані до виміру податків. Нечувані мотиви присуду викликали гостру критику польської преси, яка домагається вияснення в цій справі від компетентної влади. Взиває теж міністерство скарбу, щоб „ревного“ комісаря Думанського притягнуло до дисциплінарної відповідальности.

— Засуджені достойники за решіткою. Прокуратор при окружному суді у Варшаві вніс жалобу на рішення варшавського окружного суду, що по засуді директора департаменту міністерства скарбу Павла Міхальського та б. посла Едварда Ілзіковського залишив їх на волі за кавцією. Прокуратор поставив внесок, щоб обох арештувати. Окружний суд змінив своє рішення і наказав арештувати Міхальського та Ілзіковського.

— Страшна пошесть Гайне-Медіна навістила одне село несьвеського повіту, де занедужало кільканадцять дітей, з чого четверо померло. Влада замкнула всі школи. Від недужих взяли пробки крови, від померших стрижень і переслали до аналізи до Варшави. Село, де вибухла пошесть Гайне Медіна, окружила поліція. Воно буде відокремлене аж доки пошесть зовсім не вигасне.

— Новий нафтовий руротяг рішило збудувати англійське нафтове товариство в Палестині. Руротяг буде тягнутися на просторі Палестини ввесь час під землею, щоб забезпечити руротяг перед нападами терористів.

— Спадщину міліонера Мілера в Торонто дістало шість матерей, які мали по девятеро дітей. Мілер записав 1/2 міліона долярів тій мешканці Торонта, яка за 10 років від дня його смерти приведе на світ найбільше дітей. Цей запис признав найвищий суд шістьом матерям, які в 10-ох роках по смерти Мілера привели на світ по 9 дітей. Чотири з них дістало по 100.000 долярів, дві лише по 12.500, бо 75.000 пішло на заплату судових коштів.

— Самогубство професора університету. Велике враження в Ковні викликала вістка про самогубство відомого професора ковенського університету Брейдера, який застрілився у своєму мешканні. Причина самогубства невідома. Влада веде слідство.

— Велику аферу пачкування грошей викрила влада на празькому летовищі. В афері брало участь кількох жидів-еміґрантів з Німеччини та один громадянин з Чехословаччини. Пачкарі вислали за кордон 100 міліонів чеських корон. Пачкарі послугувалися спеціяльними кур'єрами, між якими було три красуні з Праги, одна з них з вищою освітою. Кур'єри перевозили гроші виключно літаками. Одна з красунь навязала звязки з представником консуляту одної полуднево-американської держави, щоб перевозити гроші диплъоматичною почтою. Енерґійна акція чеської поліції і скарбової влади розбила пляни ватаги пачкарів.

— Природний приріст населення у прибалтійських державах зростає з кожним роком. Директор статистичного уряду Латвії обчислив, що природний приріст на Литві в 1937 р. сягав 9,1 прц., в Латвії 3,4 прц. в Естонії 1,4 прц. Латвія має 1,970.000 мешканців, Литва 2,500.000, Естонія 1,130.000.

— Ріжні вісти. У Празі відбувається зїзд шкільної дітвори з цілої Чехословаччини. — В перші роковини уродин наслідника престолу князя Симеона болгарська дирекція почт і телеграфів видала нову серію марок з портретом князя. — Головою ради міжнародного товариства Червоного Хреста вибрали американця Нормана Дейвіса. Міжнародній конґрес Червоного Хреста починає свої наради в понеділок 20. ц. м. у Льондоні. — До Злучених Держав виїхала зі Швеції численна делеґація, щоб узяти участь у святі з нагоди 300-ліття заснування першої шведської кольонії в Америці. Між членами делеґації є наслідник престолу з дружиною, представники уряду, пар-

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

2. КОМУНІКАТ У. С. Г. У СПРАВАХ СТУДІЙ У ВАРШАВІ.

Варшавська політехніка.

Варшавська політехніка має такі виділи: 1) інжинірії, 2) механічний, 3) електричний, 4) хемічний, 5) архітектури. Подання про приняття (на спеціяльних друках) треба вносити в часі **від 29-го серпня до 2-го вересня в год. 9—12.** До подання долучити: 1) метрику народин в оригіналі або метрикальний витяг, 2) свідоцтво зрілости в оригіналі, 3) власноручно написаний життєпис, 4) військові документи в нотаріяльному відписі, 5) свідоцтво моралі, видане адміністраційною владою (відноситься до тих, що мали перерву в студіях), 6) свідоцтво відходу (обовязує тих, що переносяться з іншої високої школи), 7) три ненаклеєні знимки, власноручно підписані, 8) квіт каси політехніки за вплачення 10 зол. маніпуляційної оплати.

Свідоцтва зрілости важні тільки з тих приватних або заграничних шкіл, які міністр освіти признав рівнорядними з державними школами. Прізвища кандидатів, недопущених до конкурсових іспитів будуть проголошені 6-го вересня. Карти вступу на іспит видаватиме Секретаріят у днях 10, 12 і 13. вересня по заплаченні іспитової оплати 20 зол. і 4 зол. за лікарські оглядини. **Іспити відбуватимуться від 14-го до 20-го вересня включно.** Вислідти іспитів проголосять 26-го вересня. Виклади і праця починається 3-го жовтня. Для кандидатів, що виходять щойно восени з війська, є додаткові речинці. Вони мають внести прохання між 3-ім і 5-им жовтня ц. р., а іспити відбуватимуть від 10-го до 15-го жовтня. Вони зобовязані представити посвідку військової влади, що вийшли з війська щойно у вересні 1938. р.

Конкурсовий іспит складається:

I. на виділі **інжинірії:** з 1) альґебри і тригонометрії, 2) ґеометрії, 3) відручного рисунку;

II. на **механічному** виділі: з 1) математики 2) фізики, 3) відручного рисунку;

III. на **електричному** виділі: з 1) математики, 2) фізики, 3) відручного рисунку;

IV. на **хемічному** виділі: з 1) математики, 2) фізики, 3) хемії в обсязі гімн. курсу, 4) рисунку фізичних апаратів, 5) чужої мови (нім., франц., англ., до вибору);

V. на виділі **архітектури:** з 1) ґеометрії, 2) рисунку з природи, 3) рисунку з памяти.

При поданні на хемічний виділ треба подати вибрану мову, на виділ інжинірії віддл — будівництва або мірництва. Подання приймають тільки на один виділ. Ще **в червні** повинні всі цьогорічні абсольвенти гімназій повідомить ректора, що бажають восени 1938. р. здавати конкурсовий іспит на виділ... (подати назву виділу) і що свідоцтво зрілости одержали в гімназії... (подати назву і рід) у році... У звязку з тим, що усіх абсольвентів покличуть до „Таборів Праці“, треба, щоб вони при бранці зложили деклярацію, що хочуть записатися до політехніки і просили визначити їм **перший речинець „Табору“ (від 20. VI.—17. VII.)** тому, що потім починаються **підготові курси** до конкурсових іспитів. Їх влаштовує „Польське Т-во Студентів Політехніки Братня Помоч“ у часі **від 5-го серпня до 14-го вересня.** Дуже корисно записатися на ті курси, бо вони добре підготовляють з усіх предметів. Оплата за курс 85 зол., з чого 60 треба заплатити при зголошенні, найпізніше до 25-го липня. Вплачувати можна на конто ПКО згаданого товариства, при чому подати прізвище та вибраний виділ і мову.

Можливости приняття для українців дуже малі. Єдина надія — це дуже добрий вислід конкурсового іспиту. Шкільні оплати коло 250 зол. річно. Студії тривають 4 роки. Проспекти висилаємо за попереднім надісланням 70 сот. На прохарчування і мешкання у Варшаві треба 60 зол. місячно.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві (почт. скр. 625).

—o—

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Відгомін розвязання Союзу Українок. Філія Союзу Українок у Чорткові належала до краще орґанізованих. На всіх 45 сіл у повіті у 37 селах були чинні кружки Союзу Українок. Жіноцтво Чорткова і сіл Чортківщини брало чинну участь у кожній національній громадській акції. Не дивилося воно, хто давав почин до тієї акції, але без огляду на особи ініціяторів брало радо чинну участь, якщо тільки акція була справді корисна для народу. Орґанізаційна праця кількох жіночих одиниць з повітового центра дала за кілька літ дуже гарні вислідки. Жіноцтво перестало бути тією затурканою масою, що пильнує тільки горшка і колиски але почало забирати слово і в громадянських справах. А голос цей був дуже рішальний в деяких спільних акціях і завжди національно-позитивний. Українське жіноцтво Чортківщини овіяне щирим патріотизмом і у відношенні до своєї жіночої орґанізації горить просто фанатичною любовю. Тому нічого дивного, що розвязання жіночої орґанізації викликало серед наших жінок потрясаюче враження. І то не тільки серед інтеліґентних жінок. Зараз на другий і третій день по переведенні ревізій по кружках на селах і по конфіскаті книг товариства, почали зголошуватися до повітового центра жінки за порадою, що далі робити? Останнього дня, назначеного до внесення відклику зібралися делеґатки усіх майже кружків в числі понад 30 і гурмою пішли до староства, щоб заявити свій протест проти розвязання товариства. Староста, розуміється, не приняв усіх делеґацій, але тільки з кількома жінками коротенько говорив про те. Староста правда, признав, що на своєму терені не мав жадних неприємностей з діяльністю Союзу Українок, але що рішення цієї справи не від нього залежить і він не має вільного голосу. Дня 7-го червня зібралося жіноцтво повіту в числі понад 120 на нараду в тій справі. Зійшлися не тільки делеґатки кружків, але і [illegible] жінки. На тих сходинах обидві [illegible] реферати: д-р. Шмата про наше політичне положення у Польщі, меценас Мартюк про політику [illegible] супроти нас і п-на Рушлянна про ролю жінки в [illegible] теперішню пору. Основну тезу реферату [illegible] жінки, що українська жінка мусить [illegible] щоб виховати молоде покоління в любові до [illegible] роду, пошили учасниці сходин з приображенням [illegible] ствердили, що українське жіноцтво завжди [illegible] і відограватиме дуже важну ролю в нашому [illegible] вому житті та підкреслили величезні заслуги Союзу Українок в його конструктивній праці над орґанізацією українського жіноцтва. Той великий капітал, здобутий довголітньою працею наших [illegible] треба [illegible] і дальше його збільшувати для добра нації [illegible] використати, щоб [illegible] ти, щоб мати орґанізації, які [illegible] жіноцтву і дальше відігравати ролю [illegible] жінки в будуванні національного життя.

Д—і Г.

СТРИЯ.

Ювилейний дзвін „Володимир“ — це буде памятка 950-ліття хрещення України парохії Успення Пр. Діви Марії у Стрию. Церковне брацтво зі своїм парохом о. Гаврилишином замовило ще в травні ц. р. дзвін 700 кг. ваги, що має бути у Стрию вже 31-го липня ц. р. Дзвін до 20 зол. за 1 кг. підкинася виляти відома фірма Фельчинських в Калуші, а церковні установи зложили як завдаток тисячу золотих. Решту покриють окремі ктитори зпоміж українських громадян, так, що є надія, що до 31-го липня ц. р. дзвін буде виплачений.

Поширення церкви в Стрию зачинає реалізуватися. Користаючи з великого довіря українського громадянства до нього, як до свого пароха, о. Гаврилишин приступив до підготовних праць над поширенням церкви. Місцевий інженір п. Ільницький згодився перевести поширення церкви згідно зі своїм проєктом за 25.000 зол. Дня 6-го червня ц. р. місцева парохіяльна Рада і Церковне Брацтво заакцептувало проєкт інж. Ільницького під умовою, що Митрополичий Ординаріят і консерваторський уряд на такий плян згодяться. Щасть Боже конструктивній праці.

Нова крамниця Маслосоюзу в Ринку свідчить про правильну розбудову цієї інституції. Заходом дир. Ласові, довголітньому управителеві Маслосоюзу в Стрию і вравковому громадському діячеві, по довгих трудах і за великі гроші, 100 зол. місячно, удалось знайти в Ринку льокаль, в якому приміщено крамницю Маслосоюзу, що своїми солідними виробами і зразковою чистотою притягає до себе клієнтелю і має запевнений розвиток.

Будова „Дому Української Культури“ в Стрию поступає наперед. Отсе маємо змогу занотувати ухвалу заг. зборів відділу Взаїмної Помочі Українських Вчителів, що на дім української культури згодились дати пять тисяч золотих. За ці гроші має ця установа мати там своє приміщення. Музичний Інститут приняла на це 12.000 зол., а П. С. К. 2.000 зол. На разі чекають на затвердження пляну і в осени приступають до будови.

КОЛОМИЯ.

Річні загальні збори філії „Сільського Господаря“ в Коломиї відбулися в неділю 29. м. м. під проводом голови філії радн. Вол. Кобринського. Відкриваючи збори, згадав голова великого добродія селян Коршева, Ценяви і Ваткови пок. о. мітрата Тита Войнаровського (його портрет висів на сцені), який багато попрацював над поліпшенням бутти селян у згаданих селах через кооперацію. Його память пошанували учасники зборів однохвилинною мовчанкою. Дальше представив образ праці „С. Г.“ в Галичині, зокрема в Коломийщині, трудноші, з якими він бореться, та успіхи осягнені в цьому році. Вичисляв господарські курси, які відбулися в Корщеві (про них була у свій час згадка в „Ділі“), свята; подав кількість дружків (74) і секцій господинь (12) та число членів. Підкреслив, що число членів рішуче замале, кількість жіноцтва, зорганізованого в секціях далеко незадовільна, а й ті, що зорганізовані в дружки та секції, не виконуються зі своїх, передусім платничих, зобовязань. Явище невесела, бо сьогоднішні умовини сільсько-господарської організації вимагають з одного боку масовости щодо членства, а з другого боку солідности у виконуванні всіх членських зобовязань, аж до осягнення самовистачальности товариства. Після того пішли звідомлення Виділу філії, які подали пп. інж. Зайшлий і Комарницький. Треба підкреслити небуденну, просто зразкову точність і повноту звідомлень. Вони засвідчили, що праця Виділу, а передусім панів інженірів ведеться плянково, солідно і з самопосвятою, та заслуговує на повне признання й подяку. Контроля діяльности й діловодства філії, переводжена кілька разів, знаходила все в найкращому порядку. Дискусія, яку один учасник (п. М.) намагався нефортунно звести на манівці, порушуючи справи, що не мали нічого спільного зі звідомленнями ані з сільсько-господарською організацією, завдяки рішучій поставі голови вдержана в рямах порядку нарад, була доповненням і насвітленням праці проводу „Сіль. Господаря“ та його службовиків. Промовляли м. ін. пп. О. Кисілевська, Чукур, пос. Завалнюк і д-р Ткачук. Вияснення давали пп. Зайшлий і Кобринський. Вибрано запропонований Виділ Філії, до якого увійшли з малими змінами виділові з попереднього року з головою радн. Вол. Кобринським. Не зважаючи на дрібний епізод, про який згадано вище, збори перейшли поважно й ділово та залишили по собі додатнє враження.

VI. зізд українських музейників відбувся цього року в Коломиї в днях 5. і 6. червня в салі „Українського Народнього Дому“. Попередила його Служба Божа, відчитана о. прелатом А. Русином в 9. год. в парохіяльній церкві. На зізд явилися представники майже всіх українських обласних музеїв Галичини під проводом д-ра Іл. Свєнціцького, разом 17 осіб. Місцеві й замісцеві гості, між ними декілька селян-хліборобів, виповнили салю по береги. Сам зізд відкрито зі значним опізненням і в іншій формі, як було намічено і як відбувалися зізди минулих літ в інших містах. Влада не дала дозволу на цей чисто науковий (!) зізд і через те довелось йому надати форму довірочних зборів з відповідною многочленною президією з през. І. Чернявським у проводі. Секретарювала д-р О. Коссак. Зізд відкрив о. прелат А. Русин як голова „Українського Нар. Дому“, який є власником місцевого Музею „Гуцульщина“ ім. о. Йосафата Кобринського, що на його терені відбувся цьогорічний зізд, та, привитавши всіх гостей, покликав згадану президію, в якої склад увійшли ще пп. д-р Свєнціцький, сен. О. Кисілевська, радн. Гевак і селянин Ю. Годованець. Опісля радн. В. Кобринський, кустос музею „Гуцульщина“, привитав товаришів по фаху й усіх гостей від музейної ради, згадав шерег музейників, покійних д-ра Кобільника і д-ра Гурковича, який заложив своє існування музей „Бойківщина“ в Самборі, — їх память пошанували присутні вставши з місць та однохвилинною мовчанкою, — вказав на велике значіння музейної праці для національної культури та віддав провід наукової дискусії в руки голови українських музейників д-ра Іл. Свєнціцького. На його пропозицію вислано Митроп. Андреєві привітальну телеграму від усіх учасників зізду. Після цього виголосив д-р Свєнціцький реферат на тему „сучасний стан українського музейництва в Польщі й основи його розвитку“. З нього довідалися слухачі, що на території Галичини зі Львовом включно маємо 20 правильних музеїв. Наше музейництво тісно звязане з розвитком загального музейництва. Це один із фактів музеоекономії, якого не можна спускати з очей. Для правильної праці музеольогів потрібний великий грошевий фундамент. Свою тему доказував прелеґент статистичними даними Національного Музею й порівнював з даними обласних музеїв. Порівнання виходить дуже в некористь обласних музеїв; їх потреби величезні: в першу чергу відповідні приміщення, дальше фахово вишколений платний персонал, вкінці запевнений дохід на оплату персоналу і на фахову консервацію предметів. Потрібне теж солідно ведене наукове видавництво (на зразок „Бойківщини“ й „Записок оо. Василіян“). Досі обласне музейництво „мірне потугованням, слабе реальними потребами музейництва“. В цій точці треба змагати до відворотного відношення. Цей реферат фахового музеольога призначений був передусім для музейників, але й ширший загал вислухав його з зацікавленням, хоч дехто в дечому й не погоджувався з референтом. Опісля вислухали учасники річних звідомлень обласних музеїв. Почав його радн. Кобринський звідомленням музею „Гуцульщина“. Коломия, перлина обласних музеїв, зробила велику організаційну роботу. Дуже цінні були

ли статистичні дані про те, кілько осіб і якого фаху посвятилося музейництву. Показалося, що їх небогато та що всі вони працюють даром зі щирого патріотизму. Одинокою для них винагородою — це помітний, хоч і повільний зріст музейних осередків! Дальше відчитано звідомлення самбірської „Бойківщини“, перемиського „Стривігору“, сяніцької „Лемківщини“, стрийської „Верховини“, „Яворівщини“, з Теребовлі, Бережан, Сокаля і Станиславова. В цьому місці повідомлено про письменні привіти, які наспіли від різних осіб (м. ін. від еп. Лакоти). Делегат із Бучача передав привіт від Бучаччини й Чортківщини. Після обідньої перерви відчитав проф. Гандзюк (Станиславів) реферат „про межі обласних музеїв та про проблеми звязані з відмежуванням обсягу їхньої діяльности“ і подав деякі конкретні пропозиції. Після нього виголосив радн. Кобринський реферат „про організацію обласних музеїв та приватні збірки окремих осіб“. Вказавши на органічний звязок музеїв з розвитком культури людських збірок від найдавніших часів (поганські святині в старовині, монастирі в християнських народів, а дальше приватні збірки світських осіб — це перші зав'язки музеїв...), звернув увагу на значіння музеїв у народів щасливіших — державних та на їх велику кількість (в Німеччині в 1937 р. було 2220 обласних музеїв!). І в нас повставання обласних музеїв є показчиком зросту зрозуміння тієї важної для вихования молоді ділянки культури. Досі маємо 11, може бути ще 4. Дальше подав схему організації музеїв та закликав звернути пильну увагу на приватні збірки, які по смерти збірщиків звичайно розсипаються. Вкінці обговорив потребу органу для справ музейництва. В дискусії над рефератами промовляв перший д-р Іл. Свєнціцький. Його дуже річеві та всеж легенько субєктивізмом заправлені заввваги (дарма, що він рішуче застерігався проти субєктивізму у музейних справах, домагаючись тут обєктивізму й рахункової річевости) мали на цілі переконати в першу чергу музейників, що завдання обласних музеїв дещо вужче ніж думають музейні трудівники: „народній побут — це завдання обласних музеїв, не історія!“ З тієї причини подав у сумнів потребу більшої скількости музеїв, а від тих, що є, домагався великої точности в інформаціях про зібрані речі й інвентаризації. В дальшому забирали слово інші промовці, головно д-р В. Чайковський і представник Теребовельщини, обстоюючи життєві справи нашого музейництва. На жаль виїзд д-ра Іл. Свєнціцького й пізна пора не дали змоги вичерпати всі питання та обговорити й вияснити всі сумніви, які вийшли з деякої розбіжности між тенденціями референтів і авторитетного дискутанта д-ра Свєнціцького. Той день закінчився гутіркою музейників при чаю, улаштованою (замість заповідженої спільної вечері) заходом під кермою п. радн. Гевак-Березовської. Другого дня (6. ц. м.) від 9-ої год. почався порядок дня рефератом м-ра Р. Гарасимчука на тему „Картографічна метода в етнографічному відділі обласного музею“ (замість заповідженого реферату д-ра Я. Пастернака „про археольогічні проблеми Покуття“, який відпав через виїзд прелеґента до Берліна. Цей реферат був призначений головно для музейників. Зате дальші три: д-ра І. Крип'якевича: „Загальний нарис будівництва Покуття“, виголошений прозоро і приступно, д-ра В. Залозецького „Про візантійські та оксидентальні джерела східногалицької архітектури з увагою на Покуття“, ілюстрований насвітлюванням епідіяскопом картинами, та о. Р. Лукани ЧСВВ. „Про Василіянські монастирі на Покутті“ виходили поза рами музейництва і збогатили численних слухачів дуже цінними, подекуди цілком невідомими вістками. Вкінці цьому дали щедрі оплески, якими дякували слухачі референтам, а їхні враження оформував словами през. Чернявський у прощальному слові, яким закрив цей перший того роду науковий зізд у Коломиї. І справді належиться велика подяка за ті два дні всім, що занялися організацією того зізду, зокрема чергу радн. Вол. Кобринському, тому невтомному трудівникові в музейній ділянці, та його тихим, але щирим співробітникам-помічникам пп. д-р М. Кобринській, О. Кобринській, дир. М. Чеховi й артистові-малярові Лукавецькому, котрий з молодими академістами декорував заново майже цілий музей і гідно

Подяка.

ВП. П. МИРОНОВІ САТУРСЬКОМУ лікареві шпиталю ОС. Милосердя в Бравові складають оцим Д-р М. і Н. Терлецькі сердечну подяку за совісну, дбайливу і щиру лікарську опіку над їх хорою донькою, завдяки якій донька в короткому часі прийшла до повного здоровля.

запрезентував його гостям. Дальше належиться подяка всім шановним референтам, що своїми річевими, гарно виголошеними й актуальними рефератами помогли ширшій інтелігентній громаді зглянути дещо глибше в ділянку культури, репрезентованої музеями, та збагнути головні основи ваги музеїв у національному житті. Після закінчення зїзду музейники залагодили ще низку організаційних справ, доповнили комітет українських обласних музеїв (адмовишльтований через смерть д-ра Кобільника) особою д-ра Княжинського з Самбора та визначили місце й час чергового зїзду. Численні знимки зі зїзду залишуться для учасників справді милою памяткою. **Дм. Н.**

Дитяча вистава. Аматорський гурток при 7-кл. всеходній школі „Рідної Школи" ім. Івана Франка в Коломиї відограв 2-го червня п. р. дитячу пєсу на 3 дії п. з. „За рідний Галич". Ця пєса щойно вийшла зпід пера вчительки тієї школи, п. В. Пропіянної і її перед друком уперше виставили. Виставу попередив короткий реферат о. катехита М. Кисіля п. з. „Значіння історичної традиції". „Референт змалював найперше могутність і велич галицької держави за кн. Ярослава Осьмомисла, потім вказав на відкопані фундаменти катедри в Крилосі, як на свідка колишньої нашої слави, і накінець закликав усіх, головно шкільну молодь, щоб плекала нашу історичну традицію, що має велике значіння у вихованні нації. Пєса загалом добре обдумана і змонтована. У І-ій дії кн. Ярослав Осьмомисл ще хлопцем грається з товаришами та вправляється у стрілянні з лука на одній поляні, яка йому найбільш із усіх подобається. Він і приріка збудувати оподаліє величаву церкву і княжий терем. У ІІ-ій дії бачимо вже збудований прекрасний собор і княжий терем. Князь Ярослав Осьмомисл, як могутній володар галицької волости, виправляє свої війська у похід проти ворога в обороні Галича. Справді ефектовна була сцена дефіляди війська перед князем. Прихожі були захоплені тією сценою, чого доказом були рясні оплески та викликання авторки, яка після ІІ-ої дії появилась на сцені. В ІІІ-ій дії бачимо знову ту саму поляну, але вже у теперішньому часі з викопаними фундаментами собору. Шкільна дітвора відбуває прогульку до Крилоса та оглядає місце колишньої нашої слави і величі. Декілька хлопців відбилося від гурту і заночувало на тій поляні під дубом князя Ярослава. Нічю являються малки та виводять танок довкруги дуба. У сні являється хлопцям дух князя Ярослава та закликає їх до любови і майбутньої оборони Галича. Пєса ефектовно кінчиться. Вся дітвора, довідавшись від хлопців, до того закликав усіх дух могутнього князя, прирікає святочно достояти твердо за рідний Галич. Без огляду на деякі режисерські недомагання пєса зробила на всіх приявних гарне враження. Під виховним оглядом це справді цінний набуток для дитячого драматичного репертуару та заслуговує вповні на те, щоби її видрукувати та поширити. Накінець — одна завага. Салю виповнила шкільна молодь, яка в великому числі заступала сцену старшому громадянству, головно в перших рядах. Треба на майбутнє подбати про краще приміщення шкільної дітвори в часі дитячих вистав. **В. М.**

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЧУВАЙ.

В неділю 19. п. м. відбудуться в Перемишлі мистецькі змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліги. Сподіємося, що Україна і ці останні мистецькі змагання вирішить у свою користь, тимбільше, що дружина торно-червоних рішуче перевищає свого недільного противника.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ДРУЖИНОВІ МИСТЕЦТВА

відбудуться в неділю на трасі Львів—Яворів—Львів. Україна висилає одну дружину старших змагунів та дві дружини молодших наколесників.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ ЗА ВХІД ДО О. Л. ВІДЛОЖЕНІ.

На засіданні В. Г. і Д. пересунули речинці змагань за вхід до О. Л. на один тиждень так що замість 19. п. м. перші мечі зачнуться 26. п. м. Отже меч Сян — Калуша в Бориславі відбудеться аж 26. Всі дальші речинці пересунули теж на один тиждень.

—o—

Нові книжки и журнали.

КНИЖКИ:

В. Королів-Старий: МИЛОСЕРДНИЙ САМАРЯНИН. Оповідання. З передмовою П. Ісаєва. Українська Бібліотека, ч. 68. Львів 1938. Стор. 126, форм. 16°.

М. Андрусяк: МАЗЕПА І ПРАВОБЕРЕЖЖЯ. Квартальник „Вістника" ч. 2 (18). Львів 1938. Стор. 106, форм. 16°.

О. Іриней Назарко ЧСВВ: МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ. Промова на свят. академії у Станиславові 6.ІІ. 1938. Бібліотека Марійських Товариств ч. 5. Львів 1938. Стор. 15, 32°.

О. Теодозій Лежогубський: ПРОПОВІДИ ТА ПРОМОВИ. Посмертне видання. Том І. Випуск ІІ. Проповіди на нерухомі свята. Видавництво Чина Св. Василія В. в Жовкві. Жовква 1938. Стор. 153+256. Формат 8°.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мому бл. п. Мужеві Мир. Філаретові Ортинському, в Самборі.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми приневолює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности.

Марія Ортинська.

Маріон Л. Адамс: АФРИКАСЬКІ КАЗКИ. З англійської мови переклав Антін Лотоцький. Діточа Бібліотека, кн. 210. Львів 1938. Стор. 68, 16°.

Франц Коковський: ЮНАЦЬКІ СЕРЦЯ. Оповідання з недавнього минулого. Діточа Бібліотека, кн. 211. Львів 1938. Стор. 64, 16°.

Ярослав Гармаш: ГІТЛЕР — БУДІВНИЧИЙ ВЕЛИКОЇ НІМЕЧЧИНИ. Дешева книжка ч. 6. Р. IV, ч. 7–8 за квітень 1938. Стор. 29, 16°.

Совітський обсерватор: З НАШИХ ЛІТНИЩ. Порівнання на релігійно-суспільнім тлі. Накладом УКО Львів 1938. Стор. 38, 16°.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Р. II, ч. 6 (16) за червень 1938. Зміст: Д-р Зиновій Лисько: Іван Лаврівський. — Феруччіо Бусоні: Спроба нової естетики музики IV. — Мих. Гайвориський: Недуги й музика. — Д-р Євген Цегельський: Іван Левицький. — Хроніка, рецензії. — Вісті з Вел. України. — Бібліографія. — Листування.

СВІТЛО Й ТІНЬ, двомісячник. Р. VI, ч. 4–5 (51–52) за квітень—травень 1938. Зміст: † Д-р Евген Дурделло. — ем-пе: VIII. виставка української мистецької фотографії. — Вол. Ласовський: Українська мистецька фотографія. — Богдан Тишинський: Дрібнозернисте виволювання в мініятурній фотографії. — З нашого досвіду. — Новинки в фотопромислі. — ІХ конкурс „Світла й Тіні". — Вісті з УФОТО.

НАША БАТЬКІВЩИНА, орган Українського Краєзнавчо-Туристичного Т-ва „Плай" у Львові. Р. II, ч. 6 за червень 1938. Зміст: Інж. Вол. Шкрумелевич: Пасіки в очах мандрівника. — Проф. д-р Мирон Кордуба: Що кажуть нам назви осель? (ІІІ.). — Вол. Огоновський: Що колись радили туристам? — Ганс Цбінден: Східні Карпати. Мандрівка по гуцульських горах. — [illegible] збирача. — Новини. Комунікати.

ВІСТИ З ЛУГУ. Р. XIII, ч. 9–10 з 1–15 травня 1938.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Р. IX, ч. 6 [illegible] Мукачів, червень 1938.

КАМЕНЯРІ. Р. VII, ч. 9. з 1. червня 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 19. червня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт дутої орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Хліб. газетка, 8.25 Сигнал Станиславова, репортаж, 8.26 Хліб. справи Станиславівщини, 8.45 Хор. 8.55 Положення господарки, 9.05 Пісні у вик. хору й орх., 9.15—11.45 Станиславівська трансмісія: Ділова, репортаж, богослуження, Травень із спортивця, дітоці співи, Дари Підкарпаття словно-муз. репортаж, 11.45 Культурний огляд, 12.01 Промова стан. воєводи Пасльського, 12.06 Симф. поранок: хор, орх., форт., 13.00 Про ночі та дні. літер. нарис М. Домбровської, 13.15 Музика дутої орх., спів, гітарове тріо, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, На Кувах, вад для сільської молоді, Що чувати серед хліборобів, Музика в пл., 16.10 Заболотня йде до світа, 16.30 Театр Уявні: „Повною парою на Гон-Конг" з англ. Ч. Брінінера, 17.00 Рахманінов: Соната на віол. і форт., 17.30 Звук. тижневик, 18.00 „Фраскіта" оп. Легара; у перерві: Авіяліна бюра отудія, 20.00 Програма на завтра, 20.05 „Пала верта" словно-муз. авд. 20.35 Прощання Підкарпаття, 20.38 Спорт. 20.40 Політ. огляд. 20.50 Веч. денник, 21.00 Весела Сирена 21.40 Легкоатлет. мечі Польща-Франція, 22.15 Танц. музика у вик. орх., 23.10 Ост. вісти.

Понеділок, 20. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика військ. орх., 8.00 Заплановий тиждень, 11.00 Для всеобразців, 11.20 Фрагм. з Пучінівських опер. пл., 12.03 Полудневі звідомлення, 14. Легка музика з пл., 14.15 Кангаця для всіх, орх., 15.00 Біржа. 15.05 Господарські та счсп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Тайна Львова" повість із 1848 р. невідомого автора, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Фрагм. з оперетов і вальси Івана Штравса, орх., 16.45 На землях під Атлантику, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Вірші Я. Бальча, 17.25 Орх. музика, 17.55 Гальо! Поляр! 18.00 Ратування потопаючих, 18.10 Спів. рецитаць Мих. Бойди-Суміцького, 19.00 Соната Ант. Штольце, форт., 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 Веселий вирлаюц. конц., у перерві казки з перліського фавни і свет. 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка 21.00 Технічна скринька. 21.10 На волі та під водою, словно-музична авд., 21.30 22.00 Спорт. 22.05 Вечір вальсів. пл. 23.05 Ост. вістки.

Вівторок 21. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Плати, [illegible] комунікати, 11.00 Для всеобразців, [illegible] Віртуозна скрипка, пл. 12.03 [illegible] звідомлення, 14. Легка музика з пл. [illegible] рорі в год. 14.10 Гутірка [illegible] Концерт бажань, 15.00 Біржа, [illegible] і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, [illegible] 15.15 Географічна загадка [illegible] старших дітей, 15.25 фін.-госп. [illegible] 15.45 Господарські вістки, [illegible] мистецтві, розр. концерт [illegible] дует, трубка, кларнет, форт. [illegible] годи у Інвівах. 17.00 Біжучі [illegible] міста та провінції. 17.10 Для [illegible] панії господині дому, форт. [illegible] музиканти, 17.55 Гальо! Поляр! [illegible] церт пл., гутірка. 18.10 [illegible] повторія, 18.45 „Про бразилі [illegible] індійська [illegible] вість суддів", [illegible] Камер. концерт: обой, форт. [illegible] Актуальна гутірка, 20.20 [illegible] но" розр. концерт. У перерві [illegible] битки Дорасіє", [illegible] „Чорновий заразник", 20.45 [illegible] вик. **21.00 Сухати — [illegible] людства" в українській [illegible] Осінчук.** 21.10 „У карпатських [illegible] легка муз.-словна авд. 21.30 [illegible] 22.00 Спів. рецитаць Али Сер [illegible] форт. 22.35 Турнір [illegible] 23.00 Останні вістки.

Середа 22. червня 1938.

6.45 Руханка. 7.00 Ранішній [illegible] 7.15 Оперетовий фрагмен [illegible] ще співання орх. [illegible] фрагмен. 11.20 Дуже [illegible] форт. музика пл. 12.03 [illegible] **14.00 Інформаційна газетка в [illegible] 14.10 Українська музика [illegible] ській мові. [illegible] плит і Веселі [illegible] Іван Пулюй, [illegible] в українській [illegible] нарис вит. в українській [illegible] Рім. Програма.** 15.00 [illegible] пл. 15.10 Хліборобська [illegible] та сусп. вістки. 15.15 [illegible] слова. 15.45 Господарські [illegible]

Гармоністи. 16.45 Військовий вістит, 17.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 17.10 Розр. музика орх., 17.55 Галло! Пари! 18.00 Заморський репортаж, 18.10 Скрипк. рецітал Арно Шттоф у супр. форт., 18.45 „Генерал Бонапарте" Авит. Франца, 18.55 Скрипка, форт., 19.20, 20.55 Акустичні гутірки, 19.30 Із історії вальса, розр. концерт, сопран, тенор, орх.; у перерві Анекдоти, 20.45 Веч. дневник, 21.00 Пора подумати про доповнення пари, 21.10 Оповідання про Шопена: орх., форт., 21.55 Спорт, 22.05 Симф. концерт, орх., спів, 23.00 Останні вісти.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 19. червня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Орх., форт. тріо, сопран. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.20 Концерт хору. БУДАПЕШТ 12.20 Оп. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.10 Концерт оркестри. ВІДЕНЬ 13.00 Розр. концерт, 15.00 Казка, 15.35 Смичк. квартет н-дур Гайдна, 18.20 Вокальні пісні, 19.10 Солісти: віол., скр., форт., бас, хор, орх., 22.30 Розр. музика, спів, ДРОЙТВІЧ 15.00 „Пори року" орат. Гайдна, 21.35 22.00 „Марта" оп. Фльотова, ГІЛЬВЕРЗУМ ІІ. 21.10 Тіто Россі співак, КОШИЦІ 8.55 9.00 Словацькі нар. пісні, 18.00 20.10 Авдиція, плити, МІЛЯНО 17.00 Легка музика, 18.00 Пісеньки, 19.45 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Концерт військ. орх., МЮНХЕН 20.00 21.00 із рос. опер, ПРАГА 12.25 Орх. 18.00 Моравська музика, хор, 18.30 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Джез, 19.30 Оповідка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Концерт хору.

Понеділок, 20. червня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 „Масковий баль" оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт квінтету, 13.30 Концерт симф. орх., 17.30 Форт., 18.35 Скрипка, 20.15, 21.00 Циг. музика, 21.50, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 14.10 Розр. муз., 15.30 Пісні й арії Юліболер сопран, 19.00 Смичк. квінтет ц-дур Шуберта, 22.30, Все весело, розр. концерт, КОШИЦІ 12.10 18.00 Для Закарпаття, ЛІЛЬ 20.30, 21.00, 22.00 Концерт російської музики, МІЛЯНО 17.15 Популярна музика, 21.10 Муз. вечір, 22.20 Форт. рецітал Лідії Замбеллі, ПРАГА 16.15 Скрип. концерт а-моль Дворжака 18.20 Орх. концерт, 19.30 Словацькі нар. пісні, 20.05 Сонатіна Дворжака на скр. і форт., 21.15 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РИМ 17.00 Вок. концерт, 19.40, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт. СОФІЯ 18.00 Легка музика.

Вівторок 21. червня 1938.

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Розр. музика, 19.45 Вит. гомін, БІЛГОРОД 20.00 Рос. мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30, 19.00 Циг. муз., 20.30, 21.00 Твори Рімського-Корсакова, ВІДЕНЬ 10.20, 12.00 Розр. музика, 18.20 Пісні, 19.10 У зеленім лісі, мис. муз. авд., 20.00 Симф. концерт, 21.15 Концерт на скр. і орх. д-дур Брамса, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Російські нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ПРАГА 11.05, 21.05 Орх., 18.20 Сальон. музика, 19.30, 20.00 Концерт військ. орх., 22.35 Форт., РАДІО ПАРІ 20.15 Камер. муз., 20.45, 21.00, 22.00, 23.00 Театр Ужав: „Пірат" драма Ашара, РИМ 17.15, 19.00, 20.20 Розр. музика, 21.10 „Ля фігліа ді Йоріо" трад. Анунціо, ІІ. дія, 22.00 Дайня і вона танцова музика, СОФІЯ 18.00 Концерт військ. орх., 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 21.15 Рос. романи.

Середа, 22. червня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 18.00 Розр. музика, 19.10 Французька музика, 20.00 Веселе попурі, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 21.30 Танц. муз., БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 20.30, 21.00, Гумор і пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орх., 17.30 Спів, 18.15, 19.00 Циг. музика, 21.35, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Сопран, форт., 17.00 Ясенська капела, 20.00, 21.00 „Чи знаєш край, де цитрини достигають" розр. концерт орх. і сол., 22.20, 23.00 Сопран, тенор, орх., ДРОЙТВІЧ 18.45, 19.00, 20.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, КОШИЦІ 18.15 Популярний концерт, 19.30 Циг. музика, 20.10 Словацькі нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, фрагм., 22.10 Оперетові мельодії, ПРАГА 16.15, 17.00 Концерт філь. орх., 17.40 Концерт хору, 18.30 Нар. пісні, 18.40 Концерт на нар. інструментах, 20.00, 21.00 „Перли з-и Серафіни" оп. Шопичева, РАДІО ПАРІ 20.30 Спів, 21.00, 22.00 На паризькій хвилі, муз. розр. програма, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.40, 21.00 Розр. музика, 22.10 Форт. СОФІЯ 19.45, 20.00, 21.00 Опера.

БІРЖА.

Львів 18 червня 1938

Гроші.

Купно-продаж: Бельги бельг. 90·47, 90·20 Доляри америк. 5·23·50, 5·27·00 Доляри канад. 5·21·00—5·21·00. Флорени гол. 293·34—293·68, Франки фр. 14·92—14·82 Франки швайцарські 1·2·20—121·4 Фунти анґл. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·5—11·50 Корони дан. 118·10—117·25 Кор. норв. 133·81—131·65, Корони шв. 136·20—135·30, Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлен. 11·68—11·25, Марки нім. 83·00 — 77·00, Гельґи Автр 26·20—25·95 Марки нім. срібні 104·00 — 99·00

Акції.

Банк Польський 12·00 Цукор 14·00, Вугіль 28·00, 25·00, Ліпльоп 74·00. Можеїв 12·00, Островець 57·25, Стараховичі, 35·20, 34·75, Габербуш 47·75.

Папери.

4% пів прoц. внутр. 65·00, 65·13, 3% ін. і ем. 89·00, серія некот. 3% поз. інв. 2 ем. 1 38 серія 91·50 3% конверс. 70·25 прем. дол. 42·00 3% консол. 67·00

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18. червня 1938.

1 кг. масла десер. сольов. без оп. 2·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·25 зол.
1 кг. масла експорт. за зачет. 2·30 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця кола 3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова, молоко сильна ціна вдержана.

Оповістки.

Вписи до Державного Рільничого Ліцею з українською мовою навчання в Черниці. Кандидати, що бажають вступити до І. кл. Державного Рільничого Ліцею в Черниці, мають внести до дирекції Ліцею письмове зголошення, до якого треба долучити: 1. власноручно написаний життєпис, 2 метрику хрещення на доказ, що кандидат скінчив 16 літ життя, 3. лікарське свідоцтво, 4. свідоцтво покінчення гімназії нового типу, 6 кл. гімназії старого типу, або іншої рівнорядної середньої школи, 5. свідоцтво моральности, якщо від покінчення кандидатом школи минув рік. Кандидати до Ліцею здають вступний іспит, а саме: кандидати, що покінчили загально-освітні гімназії, здають письменний іспит з польської мови та устний з польської мови та хемії, або біольогії до вибору кандидата. Абсольвенти інших шкіл здають ще крім попередньо названих предметів письменний та устний іспит одної з чужих мов, якої вчилися в школі. Про речинець вступних іспитів повідомить Дирекція кандидатів письменно. Учні Ліцею мешкають в інтернаті. За харч і повне утримання платить дійсні кошти (85 зол. місячно). Оплата шкільна 170 зол. річно, платна в двох рівних ратах на початку І. і ІІ. півріччя. Сини державних службовців і немаєтних родичів користають з полекш в оплатах, як в інших середніх школах. Навчання в Ліцею триває 2 роки. Зголошення до вступного іспиту треба слати на адресу: Державний Рільничий Ліцей-Черниця, почта: Пісочна коло Жидачева, найдальше до дня 30. червня 1938 року. Скількість місць обмежена. 1229 3-3

Жіноча фахова школа кооп. „Труд" у Львові, Ринок ч. 39. Приймає вписи учениць щоденно від 9—1 і 4—6. В програму трилітного навчання на кравецькім відділі входять: Предмети фахові: шиття і крій суконь і білля, моделювання, ручні роботи і народні вишивки, фахові рисунки, книговодство і кореспонденція, кооперація, товарознавство, домашнє господарство. Предмети загально-освітні: релігія, українська і польська мова, історія, географія, рахунки, хемія, наука про громадянство, гігієна, руханка, спів. Від кандидаток вимагають 5—6 клясу вселюдної школи та покінчення 15—18 літ життя. Школа має всі права прилюдних шкіл. Учениці користають із залізничих і трамвайних знижок. Покінчення науки в школі дає основне фахове знання та право на самостійну зарібкову працю. Учениці можуть мати приміщення в бурсі. Наука в школі і на курсах розпочинається в перших днях вересня.

Приймаємо також зголошення на однорічний курс домашнього господарства і кравецтва, що дає практичне знання в куховарстві і кравецтві та поширює освіту вселюдної школи наукою історії, географії і літератури України, кооперації, гігієни і т. п. Тримісячні курси: крою і шиття і суконь, крою і шиття білля. Молочарства, домашнього господарства, трикотарства. 1222 2-2

Подаємо до відома, що публична збірка на ціли Товариства переведена за дозволом Городського Старости у Львові в днях 12. і 13. червня дала по потрученню видатків звязаних зі збіркою у висліді квоту зол. 990.60. Всім, що трудилися коло переведення збірки і жертводавцям складаємо щиру подяку. — Львів, дня 15. червня 1938. — **Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові: Д-р Кривуцький**, голова; **Інж. Гузар**, секретар. 1351

Запрошую Рідню, Друзів і знайомих на спільну молитву за спокій душі бл. п. **Михайла Городецького**, похороненого 13. 6. 1938 р. в Раєчу. Службу Божу служитиму в понеділок дня 20. 6. ц. р. в год. 9-тій рано в Соборі св. Юра у Львові. **о. Леонтій Куницький**, парох.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ХТО з культурних, самітних, до літ 50 пошукує опікунки, доброї товаришки, ощадної господині в добрим вариніям, прошу ласкаво зголоситися Адмін. „Діла" під „Львів-околиця". 1267 1-1

НАУКА

СТУДЕНТ фільософії шукає на вакації лекції. Підготовляє до гімназії, ліцею, матури з усіх предметів, проводить конверзацію німецької мови. Зголошення до Адміністрації під „Студент". 2-2

КУПНО-ПРОДАЖ

ШЛЯФРОКИ ЖІНОЧІ в модних фасонах і кольорах 5.75, піжами з шовкової попеліни, пасмисті 8.00 — 9.50 — 11.80, як теж усяке білля, жіноче і мужеське, по незвичайно низьких цінах. „АСТРА" Сикстуська 2. 1076 2-2

НОВОВІДКРИТИЙ „Базар оказійних Різнородностей" Джеківського — Домініканська чотири. Продає оказійно дешево: шафи, столики, крісла, годинники, патефони, плити, образи. Також стильні меблі, дивани та всілякі різнородности. Також купує все. Тел. 255-45. 1008 6-10

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія 65 зол., алюміній 99 зол., з мийками залізном поручає РЕНТШНЕР, Леліва ч. 37. 1242 5-5

ПОРОХІВНИКИ дитячі, до 15 літ від 10 золотих, а теж все для дітей „СВІТ ДВЕЦКА", Сикстуська 2, Львів. 1191 2-3

МЕШКАННЯ

СОЛІДНОГО студента або ученика приймаю на станцію, евент. з помічю в нім. мові. Листопада 29 др. 2. 1350 1-1

ЯСНІ, сонячні 4 кімнати, кухня, лазничка і 3 кімнати, кухня, піямофорт до винайму вул. Жулінського 15, відповідь у сторожа. 1357 1-2

ЗАМІНЯЮ гарне фронтове мешкання 1-кімнатне з кухнею, комірне зол. 38.—, на таке саме комфортове або на 2-кімнатне півкомфортове. Зголошення „Діло" під „Сонце". 2-2

ВИНАЙМУ кімнату умебльовану з харчем або без. Зголошення до „Діла" під „Околиця Стрийського парку". 1326 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

РУТИНОВАНА ЕКСПЕДІЄНТКА з кавцією зол. 200.— до продажі вудженин і мяса воловного, вепрового і телятини потрібна. Подати умовини, Тернопіль скр. почт. 98. 1361 1-1

КОНКУРЕНЦІЯНИЙ Весільний Дім кс. мануфактури і галантерії, шукає агента християнина до продажі по селах. Львів, вулиця 238.

ПАНСІОНИ

ДОРА. Першорядний пансіон „Сиренка" (в українській управі) в затишному прегарному місці біля станції положений, поручає сонячні кімнати з великими верандами і з підложеним першорядним удержанням. Ціни приступні. Студентська молодь має знижки. 1019 5-7

ЯМНЕ — вілля „Гуцулка" побіч станції відкрита від 15. червня. Здоровий домашній харч. Марія Клешакова. 1201 2-3

ПАНСІОН „ЧЕРЕМШИНА" запрошує до себе гостей. Вілла велика, коло „Ворохти" близько двірця, з не при дорозі, а комфортом уладжена, має свій прегарний смерековий ліс. Харч добірний і солідний, на бажання дієтичний. Зокрема приймає реконвалесцентів до окремої вілли, де мають дбайливу опіку і окреме відповідне відживлювання. Зголошення слати на адресу: Наталія Семаковичова, Ворохта, панс. „Черемшина". 1303 5-7

ДОРА! Пансіон „Маляка" давніше „Олена" в найгарнішим і догіднім положенню поручає сонячні кімнати, домашній здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 5-10

ВОРОХТА: Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитерової, над Прутом, пари, грибів, сонячна плажа, поручає гарні кімнати з добірним харчем. Ціни приступні. 1316 2-4

ГРЕБЕНІВ, пансіон Яблонських у власній управі. 1358 1-4

ЛІТНИЩА

ГОЛОВЕЦЬКО, станція Тухля, опрачуванням тиші, ромвинтки в природі, чудових куполів і доброго їдла поручає дешеві і гарні сонячні кімнати Іванко Наботович. Інформації телефон 265-10. 260 1-2

ЛІТНИЩЕ ДОРА. Пансіон у фундації Ревізійній ім. Косоруднів у Дорі від 15 червня приймає літників з підвим утриманням. Ціни поміркові. Нова обстанова. Ревізійна фундація ім. Косорудів Дора, вул. Яремчанська 84. 1214 1-1

ЯМНА НАД ПРУТОМ. До винайму помешкання кімнати з верандою і бальконами, також із уладженим кутом, під зараз Адреса: Іван Голушкевська, Ямна. 1288 2-3

ГРЕБЕНІВ. дві кімнати, кухня разом або окремо до виайму, мала віля, прегарне положення. Інформації дає проф. Чубатий, Окульського 8. 1343 2-2

ХОРЧИН РУСТИКАЛЬНИЙ. літнисько серед шпилькових лісів і гір, над рікою Стрий, купелі, пляжа, прогульки на гору Парашка, скали Бубнище, Урич, поручає сонішні, здорові помешкання. Дойзд зі стації Синевідсько Вижне моторикою. Інформації: Уряд громадський. 1258 5-5

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни поміркована. Українська управа. 1362 1-20

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, честеві, паркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 65-100

ЦЕНТРАЛЬНІ ТА ЗБІРНІ АНТЕНИ системи „ГЛЬОБРАДІО Варшава" виконує фахово електротехнічна спілка „ЕКОМ" Львів, Сикстуська 29, тел. 208-30. 1639 2-2

СКЛАД МЕБЛІВ, комплетні і поодинокі кімнатні урядження поручає солідні і дешеві ФР. ЗЕЛІНСЬКИЙ, Львів, Колонтая 8. Тел. 228-10. 1281 4-6

ПОЗІР, НОВИНА! Вже появилися дуже гарні кольорові листівки артиста маляра А. Климка, а саме: Бій під Крутами, Бій на Маківці, Сагайдачний громить турків та інші, можна дістати гуртом і детайл у видавця: І. Стадник, Львів, Городецька 2 б. Для крамниць і відпродавців рабат! 1208 13-0

С-ГАЗ вигублює блощиці із заплодами. Інформації: САНОС, Львів, Тапсьної 3, телефон 212-62. 1297 1-10

КОВДРИ найдешевше тільки у Виробні Ковдер Кентшинського 4. 1132 3-3

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 59-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦІЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1133 6-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бельські матеріяли Телефон 270-25. 1349 1-2

ПЕКАРСЬКІ КОШИКИ і всякі кошикарські вироби — Виробня „РЕКС", Городецька 47. 1353 1-5

НОВООТВОРЕНА українська робітня корсетів, Львів, Вірменська 25, II. пов., дв. 16. виконує: корсети, корселети, поопераційні опаски, станики, підвязки, опаски для вагітних — теж чистить, відсвіжує і переробляє. **Маруся Ткачишин.** 1345 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

До Хв. Фірми М. Фрайліха завед. спец.

Фрайліх

ЛЬВІВ, УЛ. ГОРОДЕЦЬКА Ч. 35.

В прилюдність стверджую, що заложений мені Ваш пропукликовий бандаж вилікував мене зовсім з пропуклини, а сьогодні не маю ні сліду пропуклини.

В поважанням

ВЛАДИСЛАВ ШИМКОВИЧ

1063 Вишна Вода.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно впис студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Instytut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ХВОРИЙ ШЛУНОК є нераз причиною найрізнородніших хворіб

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА

це добрий засіб до унормування шлунка, усувають запір, лагідно природним способом прочищують та усувають гнильні субстанції, які затроюють організм.

ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА

вживають теж при недугах печінки, нирок, жовчевих каменях і гемороїдах — їх радо приймають хворі.

Єдина українська фабрика дротяних тканин і сіток „СІТКА" А. КУЗИК І. СТУПАР

поручає готові сита, решета, рафи і сітки до огорожі

ГОРОДЕНКА, вул. Івана Франка ч. 11.

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на літні костюми, комплети та суконки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, поплеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

Увага господарі! Поміч для господарства!

Вже вийшла довго очікувана господарська книжка

Д-РА М. СТАХУРСЬКОГО

Ветеринарний Порадник у недугах домашніх звірят

(2-е значно поширене видання)

Це великий підручник, 312 стор. великого формату з численними малюнками, практичними вказівками і законними постановами.

ЦІНА ТІЛЬКИ ЗОЛ. 4.—

Продають усі українські книгарні, філії „Сільського Господаря", Районові Молочарні, а гуртові замовлення (понад 10 прим.) приймає:

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", Львів, Руська 20.

Фірма „Paryżanka" виконує

ПЛІСИ, ГАФТИ, ҐУДЗИКИ, ЕНДЛІ, МЕРЕЖКИ скоро і старанно — низькі ціни.

Львів, Льва Сапіги 59.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.

948 2-30

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

Львів, вул. Сикстуська 7.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16

Купуйте тільки знані доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,

ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,

КМИНКОВІ служать доброму травленню

САРДЕЛЕВІ побуджують апетит

з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання

Львів, вул. Пелчинська 2, тел. 23-166.

Станиславів, 3-го Мая 12.

Найдешевші меблі в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корнякта 1. Тел.: 272-04

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і від місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки.

806

САМОХОДИ „CITROEN"

МОТОЦИКЛИ: „Baker", „Coventry", польські „Moj", більші мотоцикли „Victoria", частини запасові, ровери, тощо поручає

Бюро техн.-торговельне

„MOTOR"

Львів, Несарська 13. — Тел. 209-66.

КІР

Львів, Уейського 6

Тел. 280-38.

Станиславів, 3-го Мая 4. II.

ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35

1 мм. одношпальтовий в тексті і повістках . зол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.90

Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні, приват. кореспонденції зол. 0.15; купно, продаж, винаєм і т. п. зол. 0.10; шукаючі праці зол. 0.05. слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 450.—

Остання сторінка 1/2 . . . . зол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . зол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . зол. 75.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.